

Beleidsnota Multilaterale Ontwikkelingssamenwerking

Deel 1

Maart 2011

DIRECTIE-GENERAAL ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

BELEIDSNOTA MULTILATERALE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

DEEL 1

Maart 2011

INHOUDSOPGAVE

KORT OVERZICHT	4
INLEIDING	7
HOOFDSTUK I. TROEVEN EN UITDAGINGEN VAN DE MULTILATERALE SAMENWERKING.....	9
1.1. Internationale omgeving.....	9
1.2. Troeven van multilaterale samenwerking.....	9
1.3. Nadelen en minpunten	11
1.4. Uitdagingen en nieuwe kansen	11
HOOFDSTUK II. HET AANDEEL EN DE PLAATS VAN DE MULTILATERALE SAMENWERKING IN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSHULP	14
2.1. Aandeel van de multilaterale samenwerking in de internationale ontwikkelingshulp.....	14
2.2. Algemene evolutie van de Belgische Ontwikkelingshulp (ODA)	15
2.3. Samenstelling van de Belgische multilaterale ontwikkelingshulp.....	17
2.4. Plaats van de multilaterale samenwerking in vergelijking met andere hulpkanalen	20
HOOFDSTUK III. INSTITUTIONELE BELEIDSACCENTEN	23
3.1. Keuze voor een beperkt aantal multilaterale partnerorganisaties.....	23
3.2. Goede financieringspraktijken.....	25
3.3. Versterkte institutionele opvolging en deelname aan de beheersinstanties	31
3.4. Kwaliteitsbewaking	33
3.5. Coherentie op intern Belgisch vlak	35
3.6. Versterking van het multilaterale systeem.	35
3.7. Nadruk op de Europese benadering	40
3.8. Naar een hechte samenwerking tussen Ontwikkelingssamenwerking en Financiën	45
HOOFDSTUK IV. GEOGRAFISCHE , THEMATISCHE EN SECTORALE INVALSCHOEKEN.....	49
4.1. De wenselijkheid van geografische, thematische en sectorale aandachtspunten in het multilaterale ontwikkelingsbeleid	49

4.2. Algemeen kader: de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen	52
4.3. Een rechtenbenadering	53
4.4. Voedselzekerheid (MDG 1)	54
4.5. De rechten van het kind (MDG 2 en 4)	54
4.6. Gelijkheid van mannen en vrouwen, empowerment van vrouwen, seksuele en reproductieve rechten (MDG 3)	55
4.7. Gezondheid voor iedereen (MDG 4-6)	55
4.8. Een duurzaam milieu (MDG 7)	56
4.9. Publieke en particuliere partnerschappen uitbouwen en versterken(MDG 8)	57
4.10. Kwetsbare situaties	58
4.11. Prioriteit aan de minst ontwikkelde landen en aan Afrika	59
HOOFDSTUK V. DE MULTILATERALE HUMANITAIRE HULP	61
5.1. Situering	61
5.2. Beleidslijnen voor de Belgische Multilaterale Humanitaire Actie	63
5.3. Naar een nieuwe humanitaire dynamiek	66
HOOFDSTUK VI. EEN PROACTIEF MULTILATERAAL PERSONEELSBELEID	67
HOOFDSTUK VII. EEN GROTER DRAAGVLAK VOOR DE BELGISCHE MULTILATERALE ONTWIKKELINGSAMENWERKING	69
7.1. Situering en uitdagingen	69
7.2. Boodschappen waarmee de multilaterale samenwerking in de kijker wordt gezet	70
7.3. De doelgroepen en kanalen waarlangs de communicatieactiviteiten lopen	70
CONCLUSIE EN KRACHTLIJNEN VOOR HET BELEID IN DE NABIJE TOEKOMST	73
BIJLAGE 1 - PARTNERORGANISATIES VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	74
BIJLAGE 2 – ODA-BIJDRAGEN VAN DGD AAN DE MULTILATERALE ORGANISATIES VAN 2007 TOT 2009 OP BASIS VAN HUN POSITIE BINNEN HET SYSTEEM VAN DE VERENIGDE NATIES	75
BIJLAGE 3 - LIJST VAN AFKORTINGEN	76

KORT OVERZICHT

Deze nota schetst een gedetailleerd beeld van het beleid dat België voert op het gebied van multilaterale ontwikkelingssamenwerking. De multilaterale hulp wordt verstrekt via de Verenigde Naties, de Europese Unie en de internationale financiële instellingen en is de laatste jaren almaar toegenomen. Een belangrijk deel van het budget van ontwikkelingssamenwerking wordt besteed aan multilaterale hulp.

Hoewel de internationale organisaties veel middelen nodig hebben en op een complexe wijze functioneren, bieden ze een aantal voor de hand liggende economische, technische en politieke voordelen die voor België een drijfveer zijn om met hen samen te werken in het kader van de multilaterale samenwerking.

De multilaterale samenwerking maakt het immers mogelijk op grote schaal te bezuinigen, de versnippering van de hulp te voorkomen, een meer alomvattend zicht te hebben op het geheel van knelpunten. Het personeel van de internationale organisaties is doorgaans goed opgeleid en de structuren lenen zich voor een zekere coördinatie, waardoor de hulp meer kans op slagen heeft. Daarnaast is het ook zo dat de internationale organisaties, zoals de agentschappen van de Verenigde Naties, meer legitimiteit genieten en deskundig zijn op een aantal gebieden zoals gezondheid of landbouw.

De samenwerking met de internationale organisaties draagt bij tot de versterking van de actie van de internationale gemeenschap op het niveau van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen, die een werkbaar algemeen beleidskader voor ontwikkelingssamenwerking vormen. De versterking gebeurt in een internationale context die ernaar streeft de hulp te stroomlijnen, wat tot uiting komt in een betere hulpdoeltreffendheid (Accra, Parijs), een harmonisatie van de hulp en een betere taakverdeling.

België hanteert een multilaterale aanpak met inachtneming van de internationale verbintenissen zoals het Universeel Handvest van de rechten van de mens of de Genderconferentie van Peking. België wil zoveel mogelijk aandacht besteden aan de Europese dimensie van ontwikkelingshulp, zonder daarbij het resultaatgericht beheer en de verbetering van de kwaliteit van de verleende hulp uit het oog te verliezen.

Om die reden besliste België dan ook het aantal partnerorganisaties te beperken tot 21. Dit concentratiebeleid heeft ten doel nauwere geprivilegieerde betrekkingen aan te knopen en de invloed en het politieke gewicht van ons land binnen de internationale instellingen te vergroten. Uit vaststellingen blijkt ook dat er een onevenwicht is tussen de financieringsmodaliteiten van de meeste internationale

partners. Hun budget bestaat uit amper 30% bijdragen aan de algemene middelen, wat erop neerkomt dat de vrijwillige bijdragen grotendeels naar concrete projecten gaan. Dit bemoeilijkt het beheer en de planning. België is van mening dat dit onevenwicht tegengesteld is aan de inspanningen die moeten worden gedaan. Het heeft er dan ook voor gekozen de organisaties te steunen door de multilaterale bijdragen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking bij voorrang te bestemmen voor de algemene middelen van de VN-agentschappen (het zogenoemde *full core*-beleid). Door de Belgische bijdragen zoveel mogelijk aan te wenden voor de algemene middelen, wordt de hulp meer gestroomlijnd met het oog op een snellere, meer duurzame, billijke en goedkopere hulpverlening. De bijdragen worden over verschillende jaren gespreid, wat een meer solide en voorspelbare planning mogelijk maakt.

Gelijktijdig met deze hervorming zal België meer werk maken van zijn institutionele opvolgingsstrategie, wat erop neerkomt dat de nadruk komt te liggen op de opvolging van de beslissingen die door de verschillende organisaties worden genomen. België zal hieraan op meer actieve en proactieve wijze deelnemen via de formele en informele kanalen teneinde te wegen op de politieke en strategische oriëntaties van de organisaties. België zal de internationale organisaties ook aanmoedigen hun werkwijzen op elkaar af te stemmen en ervoor ijveren dat op het niveau van de Verenigde Naties de nodige hervormingen in de humanitaire en ontwikkelingssector worden doorgevoerd. Wat de operationele activiteiten betreft, zijn de Verenigde Naties immers aan een herstructurering en hervorming toe, zodat een eensgezinde actie kan worden gevoerd en overlappingsen worden vermeden. Voor de stroomlijning van de hulp moet de beheerdersrol van UNDP worden versterkt. België zal het Economisch en Sociaal Comité blijven steunen. Het zal er ook op toezien dat de OESO meer aandacht besteedt aan de multilaterale samenwerking op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, transitie en humanitaire hulp.

Daarnaast zal België ijveren voor een grotere Europese coördinatie van de standpunten inzake de besluitvormingsmechanismen en een sterker Europees ontwikkelingsbeleid op het internationale toneel. Europa vervult immers een zeer belangrijke rol op tal van gebieden zoals armoedebestrijding, klimaatverandering, wereldhandel, de betrekkingen met de ACS-landen en beschikt over de instrumenten van internationale samenwerking.

De bijdragen van België aan de Wereldbank en aan de andere ontwikkelingsbanken helpen bij de verwezenlijking van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen, de strijd tegen corruptie, het macro-economisch beheer en bij de voorbereiding van armoedebestrijdingsstrategieën. Een nauwe coördinatie van de bevoegde diensten van Ontwikkelingssamenwerking en Financiën moet garant staan voor de kwaliteit van de standpunten die België binnen de internationale organisaties verdedigt.

België gaat op actievere wijze deelnemen aan de beoordelingssystemen, de onderzoeken op het terrein, de evaluaties, zodat het meer inzicht verwerft in de prestaties en de kwaliteit van het werk van de internationale organisaties. Wat de complexe architectuur van de internationale hulp betreft, zal België ijveren voor meer onderlinge samenwerking tussen de organisaties, een absolute vereiste om de complementariteiten en de synergieën te onderkennen en om de financiële beslissingen op te volgen. Het jaarlijks overleg tussen DGD en de partnerorganisaties biedt uitzicht op een eerlijke dialoog hierover.

Wat de inhoudelijke aspecten betreft zal de multilaterale samenwerking volop de kaart van het multilateralisme trekken en bijgevolg geen nationale prioriteiten opdringen. Wel streven wij naar een kruisbestuiving tussen multilaterale en bilaterale samenwerking via gelijklopende aandachtspunten.

Wij moedigen de multilaterale organisaties aan om actief te zijn in landen en domeinen waar bilaterale donoren onvoldoende aanwezig zijn of waarin zij duidelijke comparatieve voordelen hebben.

België is voornemens zijn actie en die van de multilaterale gemeenschap te handhaven met het oog op een betere verwezenlijking van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen. Naast goed bestuur en democratie, zal de aandacht vooral gaan naar de rechten van het kind, kwetsbare situaties en vredesopbouw, voedselzekerheid, gendergelijkheid. België zal alles in het werk stellen om deze punten hoog op de agenda van de multilaterale organisaties te zetten zodat deze ze kunnen verwerken in hun strategieën, beleidsmaatregelen en acties. Het zal ook pleiten voor een coherente aanpak van het gendervraagstuk, gezondheid voor allen en milieu. Een ander belangrijk aandachtspunt blijft het Afrikaanse continent, dat voor ons land nog steeds de volste prioriteit geniet.

Op humanitair niveau worden ook hervormingen doorgevoerd in het verlengde van de *Good Humanitarian Donorship* (GHD) initiatieven en de Europese consensus ter zake. België steunt de coördinatie op het terrein, stimuleert preventie, toont zich een pleitbezorger van hulp met een maximum aan voorspelbaarheid en flexibiliteit en ijvert voor de eerbiediging en meer erkenning van het internationaal humanitair recht.

België wil zijn multilaterale actie uitbreiden door in de multilaterale partnerorganisaties een meer proactief Belgisch multilateraal personeelsbeleid te voeren door de aanwezigheid, de zichtbaarheid en de traceerbaarheid van de Belgen (1700 in 2008) te versterken en de communicatie te consolideren, onder meer via de programma's *Junior Professional Officers* (JPO).

Wij streven ten slotte ook naar een groter politiek en maatschappelijk draagvlak voor de multilaterale samenwerking door betere communicatie over haar ontwikkelingsresultaten.

INLEIDING

De Belgische ontwikkelingssamenwerking onderhoudt bilaterale relaties met achttien partnerlanden¹ (bilaterale samenwerking) en geeft ook omvangrijke financiering aan niet-gouvernementele organisaties en andere niet-statelijke actoren (indirecte samenwerking). Daarnaast ondersteunt ons land zeer actief de derde pijler van het ontwikkelingsbeleid: de multilaterale ontwikkelingssamenwerking. Het multilaterale landschap is de laatste jaren sterk geëvolueerd: naast bestaande organisaties kwamen er heel wat fondsen, partnerschappen en initiatieven bij. In de praktijk verstaat men onder “multilaterale ontwikkelingssamenwerking” de relaties via drie internationale kanalen: de Verenigde Naties (VN) en aanverwante programma’s²; de Europese Unie³; en de Internationale Financiële Instellingen (IFI’s), waaronder vooral de Wereldbank. In tegenstelling tot de bilaterale directe en indirecte pijlers van de Belgische ontwikkelingssamenwerking is de multilaterale pijler veeleer gebaseerd op een formeel lidmaatschap en de daaruit voortvloeiende verplichtingen, dan op vrijwillige subsidiëringmogelijkheden of financieringskeuzes. Dit geldt vooral voor de Europese Unie en de Internationale Financiële Instellingen.

De Wet op de internationale samenwerking van 25 mei 1999 schrijft geen strategische nota’s voor de multilaterale samenwerking voor, dit in tegenstelling tot de wettelijke vereisten inzake bilaterale samenwerking en tot de verplichting om voor de sectorale en thematische prioriteiten⁴ wel een strategisch beleidskader uit te werken. Anderzijds maakt de multilaterale samenwerking meer dan één derde uit van de DGD-begroting en groeit zij de laatste jaren aanzienlijk in volume, veelal ten gevolge van verplichte bijdragen. De multilaterale samenwerking is echter meer dan een financieringskanaal. Het is ook het venster van het Belgische beleid op de wereld. De multilaterale samenwerking geeft de Belgische stem een forum en biedt inspiratie voor het nationale beleid. Er worden dan ook vaak parlementaire vragen gesteld over het multilaterale beleid. Redenen genoeg dus om in een beleidsnota

¹ Algerije, Benin, Bolivia, Burundi, Democratische Republiek Congo, Ecuador, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Palestijnse gebieden, Peru, Rwanda, Senegal, Tanzania, Uganda, Vietnam en Zuid-Afrika.

² Onder de hoofding VN en aanverwante programma’s wordt veelal ook de samenwerking met andere multilaterale organisaties zoals het Internationaal Comité voor het Rode Kruis, de Internationale Organisatie voor Migratie of het Global Fund to Fight Aids, Tuberculosis and Malaria besproken.

³ De Europese Unie met haar ‘pijler-structuren’, zoals zij gestalte kreeg door de verschillende verdragen is zeer specifiek van aard. Gemakshalve wordt zij hier echter onder de multilaterale categorie gegroepeerd.

⁴ Sectoraal gaat het om gezondheidszorg, onderwijs en vorming, landbouw en voedselzekerheid, basisinfrastructuur en conflictpreventie en maatschappijopbouw. Thematisch gaat het om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, de zorg voor het leefmilieu, de sociale economie en de kinderrechten.

een samenhangend beeld op te hangen van wat België doet in het multilaterale kader, en vooral van wat het wil bereiken.

In deze beleidsnota aan het Parlement en aan het geïnteresseerde publiek worden de multilaterale beleidsopties van België expliciet verantwoord. Ons land wil immers een proactief, doeltreffend en toonaangevend multilateraal beleid voeren, daarbij gesteund door een breed draagvlak in het Parlement, bij overheidsinstellingen en bij de publieke opinie.

Deze beleidsnota tekent beleidsaccenten uit met implicaties voor elk van de drie grote multilaterale kanalen (VN, EU en IFI's) en voor alle betrokken budgetlijnen van de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking. In deze nota gaat veel aandacht naar de samenwerking met de VN en aanverwante programma's. Zij maken immers het gros uit van de multilaterale partnerorganisaties van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Daarbij wordt de beleidsruimte die de vrijwillige bijdragen aan deze instellingen met zich meebrengen, onderzocht en ingevuld.

De Europese ontwikkelingssamenwerking wordt uiteraard ook behandeld. De EU bepaalt steeds vaker gezamenlijke politieke standpunten voor de internationale beleidsbeslissingen. De Europese Commissie is zelf een bijzondere actor op de multilaterale scène, omdat de Commissie enerzijds ontwikkelingsgeld ontvangt en beheert, en anderzijds ook zelf een donor is van andere multilaterale partners. De Commissie wordt gefinancierd door middel van verplichte bijdragen van de EU-lidstaten. Die specifieke karaktertrekken geven het Europese luik van de Belgische multilaterale samenwerking een eigen bijzondere dynamiek en institutionele context.

Ook het samenwerkingsbeleid ten aanzien van de Internationale Financiële Instellingen (IFI's) komt in deze beleidsnota aan bod. Daarbij ligt de focus vooral op de beleidsruimte die beschikbaar is voor de minister van Ontwikkelingssamenwerking. De quasi verplichte aard van de nationale bijdragen aan de IFI's en vooral ook de institutionele context hebben voor gevolg dat die marge enigszins beperkt is. De formele verantwoordelijkheid voor het beleid ten aanzien van de belangrijkste IFI's berust immers bij de minister van Financiën⁵. Niettemin wenst de Belgische ontwikkelingssamenwerking het beleid van de multilaterale en regionale ontwikkelingsbanken mee te sturen en een formele rol te verwerven in de vertegenwoordiging in Washington.

De institutionele relaties met de multilaterale humanitaire organisaties komen eveneens aan bod. De samenwerking met multilaterale organisaties via het Belgische Overlevingsfonds wordt daarentegen niet expliciet behandeld. Hier wordt verwezen naar de eigen strategiedocumenten van dit hulpkanaal.

⁵ Zie KB van 12 november 2001 (BS van 20.12.2001)

HOOFDSTUK I. TROEVEN EN UITDAGINGEN VAN DE MULTILATERALE SAMENWERKING

1.1. Internationale omgeving

Ontwikkelingssamenwerking opereert in een internationale omgeving die de laatste jaren sterk is geëvolueerd. Die omgeving wordt gekenmerkt door een allesomvattende globalisering die zowel van economische als van maatschappelijke en van politieke aard is. Zo gaat de stijgende verstrengeling en afhankelijkheid van internationale financiële en handelsstromen gepaard met opstoten van culturele, religieuze en etnische identiteit. De voordelen van goedkope en allesomvattende informatie-uitwisseling lopen parallel met de dreigende opkomst van terreur en veiligheidsproblemen. Het heersende ontwikkelingsmodel legt een enorme druk op de fysieke en biologische draagkracht van de planeet aarde. De zoektocht naar grondstoffen, water, landbouwareaal en bevoorrading legt de onderliggende concurrentie tussen landen en regio's bloot.

In deze globale context bestaat de uitdaging voor het multilaterale ontwikkelingsbeleid er in om de doeltreffendheid en de relevantie van deze hulpkanalen veilig te stellen en om hen daadwerkelijk te doen bijdragen tot het terugdringen van de armoede en het bevorderen van duurzame menselijke ontwikkeling.

1.2. Troeven van multilaterale samenwerking

De Belgische ontwikkelingssamenwerking kiest met overtuiging voor samenwerking met internationale organisaties. De redenen hiervoor zijn van velerlei aard. In de eerste plaats zijn er economische en technische argumenten die een multilaterale aanpak verantwoorden. Veelal gaat het hierbij om voor de hand liggende schaalvoordelen van de multilaterale samenwerking, die a fortiori gelden voor een klein land:

- De IFI's beschikken over grote kapitaalvolumes en kapitaalgaranties die ze aan bijzonder gunstige voorwaarden kunnen ter beschikking stellen van de opkomende ontwikkelingseconomieën.
- In een steeds meer versplinterd donorlandschap verlenen multilaterale organisaties meer voorspelbare en stabiele hulp; de transactiekost ervan ligt lager dan (de som van) de kosten van bilaterale donoren; de absorptiecapaciteit van partnerlanden wordt er minder door belast.
- Complexe uitdagingen van vandaag, zoals klimaatverandering, stijgende voedselprijzen en migratie, overstijgen de interventiecapaciteiten van één land. Oplossingen hiervoor, vaak in de vorm van *Global Public Goods*, worden het best uitgewerkt in multilateraal verband.
- De 'wereldvisie' en zeer brede aanwezigheid op het terrein van multilaterale instellingen laat toe om duplicatie van inspanningen te vermijden en blinde vlekken in de hulpverstrekking op te vangen.

- Internationale organisaties slagen er gemakkelijker in om wereldwijd expertise aan te trekken uit zeer diverse kennisreservoirs. Zo verhogen zij de kansen op succesvolle ontwikkelingsactiviteiten.
- Multilaterale instellingen zijn bijzonder goed geplaatst om te reageren op humanitaire crisissen die zeer snelle, goed gecoördineerde en omvangrijke hulpstromen behoeven.

Daarnaast spelen ook belangrijke politieke argumenten:

- Meer dan welke organisatie ook, genieten de VN de legitieme steun van de wereldbevolking en de internationale gemeenschap. Die legitimiteit, alsook de universaliteit van de VN, is van grote waarde in het ontwikkelingsgebeuren, zeker in een context van gespannen Noord-Zuid-verhoudingen.
- De VN vervullen een waardevolle rol in postconflictsituaties door via vredesmissies en de VN-architectuur voor vredesopbouw de noodzakelijke voorwaarden voor ontwikkeling te helpen creëren.
- Via de EU wint België aan gewicht op de internationale scène. De EU-lidstaten en de Europese Commissie zijn samen goed voor 60 procent van de wereldwijde hulpstromen. De EU is daarmee de grootste donor ter wereld. Europa is ook de belangrijkste handels- en investeringspartner van de ontwikkelingslanden.
- De EU heeft een mandaat in heel wat beleidsdomeinen (buitenlandse handel, landbouwbeleid, milieuwetgeving,...) met een impact op het Zuiden. Het Europese niveau is daardoor goed geplaatst voor het bewaken van de coherentie van het beleid ten opzichte van de ontwikkelingslanden.
- Multilaterale samenwerking sluit het best aan bij de visie die de sociaaleconomische ontwikkeling ziet als een concretisering van de doelstellingen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Dank zij de internationale actie helpen wij mee om die doelstellingen te realiseren.
- Multilaterale organisaties kunnen acties financieren en ondernemen die, wegens de politieke en culturele gevoeligheden die ermee samenhangen, soms minder geschikt zijn om door bilaterale donoren te worden gerealiseerd. Dit geldt met name voor domeinen zoals demografie, mensenrechten, behoorlijk bestuur, crisispreventie, demobilisering en transitie.
- In de multilaterale fora worden de standaarden en spelregels voor ontwikkelingssamenwerking vastgelegd, die ook richtinggevend werken voor ons nationaal beleid, zoals de Millenniumdoelstellingen of de Verklaring van Parijs inzake harmonisering en doeltreffendheid van de hulp. Enkel door voldoende aanwezig te zijn op de multilaterale scène kunnen we de vinger aan de pols houden en wegen op dit proces. Gezamenlijke EU-standpunten dienen hierbij als hefboom.

1.3. Nadelen en minpunten

Multilaterale samenwerkingsvormen hebben uiteraard ook minpunten. De directe impact van een bescheiden donor zoals België op het multilaterale reilen en zeilen is relatief klein, zodat de invloed van het eigen beleid daar minder zwaar doorweegt dan in andere hulpkanalen. De complexiteit van de internationale hulparchitectuur is eveneens een belemmerende factor. Al te vaak treden de multilaterale actoren op als concurrenten van elkaar en bemoeilijken zij op die wijze snelle en coherente internationale actie. De politisering van sommige organisaties is een bijkomend probleem dat soms verlamrend werkt. Verder bezondigen heel wat organisaties zich aan mandaatoverschrijding (*mission creep*) en willen zij te veel acties ondernemen op terreinen waar ook andere actoren actief zijn. In het algemeen scoren multilaterale organisaties niet bijster sterk wat betreft afstemming en harmonisering.

In de humanitaire sector wordt de doeltreffendheid van het multilaterale optreden van de VN soms gehypotheekeerd door de strenge veiligheidsregels die de mobiliteit van het VN-personeel beperken.

Ondanks hun mandaat en geprivilegieerde positie durven sommige multilaterale organisaties niet steeds een moedig of duidelijk standpunt innemen wanneer het beleid van de ontvangende landen de verkeerde richting uitgaat.

Multilaterale organisaties hebben ook de reputatie duur te zijn. Bovenal echter zijn zij complex en vereist de besluitvorming heel veel overleg en discussie. Multilaterale besluitvorming is dus traag en zwaar. Dit is allicht de prijs die moet worden betaald voor de representativiteit en de neutraliteit waardoor zij gekenmerkt worden.

Anderzijds kan worden gesteld dat een aantal van die nadelen en minpunten ook terug te brengen zijn tot een gebrek aan visie en mandaatomschrijving door de lidstaten die het multilaterale beleid uiteindelijk vorm geven en/of valideren. Vandaar ook de noodzaak om dat multilaterale beleid op een structurele en volgehouden manier mee te sturen.

1.4. Uitdagingen en nieuwe kansen

Bij de val van de Berlijnse muur in 1989 geleden rees nieuwe hoop omtrent het multilaterale optreden in ontwikkelingslanden. Het wegvallen van de Oost-West-tegenstellingen die decennia lang de efficiëntie van de ontwikkelingssamenwerking hadden belemmerd, maakte de weg vrij voor een veel krachtiger optreden van de internationale gemeenschap. Op belangrijke internationale conferenties in de jaren 1990 werden baanbrekende internationale ontwikkelingsdoelstellingen en beginselen vooropgesteld. Ook bij de Millenniumverklaring in 2000 werd met vernieuwde verwachtingen gekeken

naar de multilaterale samenwerking. Het realiseren van de Millenniumdoelstellingen werd unaniem aanvaard als het nieuwe globale beleidskader voor de internationale samenwerking. Maar in de feiten bleven de ontwikkelingsresultaten stelselmatig achter op de ambitieuze doelstellingen die waren geformuleerd. Als erkenning en in antwoord daarop ging de internationale gemeenschap de verbintenis aan om de doeltreffendheid van de ontwikkelingssamenwerking te verbeteren. Deze verbintenissen werden verankerd in de Verklaring van Parijs (2005) en de Accra Agenda for Action (2008). Op Europees niveau werd de Europese Consensus over Ontwikkelingssamenwerking aanvaard.

Net zoals de bilaterale en niet-gouvernementele samenwerking ziet ook de multilaterale samenwerking zich geplaagd voor de uitdagingen die gepaard gaan met de uitvoering van de agenda's van Parijs en Accra. Die uitdagingen liggen evenwel verschillend al naar gelang het multilaterale kanaal. Wat de VN en aanverwante organisaties betreft, is er in de eerste plaats een verontrustende, explosieve groei van het aantal internationale hulpactoren. Er zijn vandaag zo'n 260 internationale organisaties die erkend worden als kanaal voor officiële ontwikkelingshulp! Die groeiende hoeveelheid actoren vertaalt zich in bijkomende beheers- en transactiekosten in de hulpverlening en bemoeilijkt sterk de coördinatie en de coherentie van het multilaterale (en dus ook internationale) optreden. Parallel met de complexiteit is er in enkele gevallen sprake van overdreven bureaucratiesering en aan verlies aan relevantie. Ook rijst de vraag of er geen meer doorgedreven afspraken moeten worden gemaakt inzake een betere taakverdeling tussen de multilaterale instellingen, die vaak actief zijn in overlappende sectoren, domeinen en geografische regio's.

Bij de Europese ontwikkelingssamenwerking hebben de uitdagingen vooral betrekking op het afstemmen van het nationale beleid op de Europese Consensus en daarmee gepaard gaande afspraken, onder meer op het vlak van taakverdeling. Ook de problematiek van de coherentie tussen de verschillende beleidsdomeinen die een impact hebben op de ontwikkelingskansen van de lage inkomenslanden, blijft zeer prangend.

Voor de Internationale Financiële Instellingen bestaat de uitdaging er vooral in om de bestaande capaciteiten, knowhow en middelen verder te valoriseren in een context die meer ruimte biedt voor sturing door de ontwikkelingslanden. Wat de programma's betreft, kan dat door minder voorwaarden op te leggen. Wat het beheer betreft, kan dat door de ontwikkelingslanden meer stemgewicht te geven in de beslissingsorganen. De IFI's moeten ook meer inspanningen leveren om de agenda's van Parijs en Accra uit te voeren en in dat kader hun uitvoeringsmodaliteiten inpassen in de lokale structuren.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

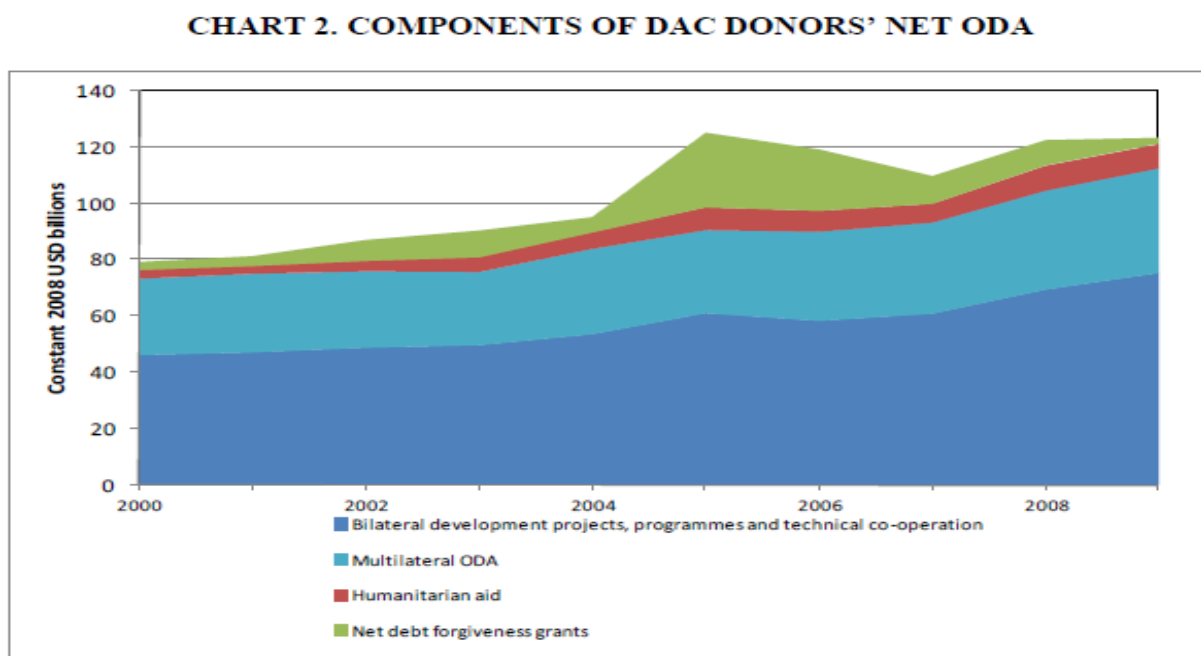
- **Blijft multilaterale samenwerking steunen en internationaal promoten uit overtuiging van de vele troeven van dit hulpkanaal.**
- **Wil actief meewerken aan het definiëren en sturen van de multilaterale hulparchitectuur.**
- **Mobiliseert de multilaterale samenwerking ten volle voor het realiseren van de Millenniumdoelstellingen, de Verklaring van Parijs, de Accra Agenda voor Actie en de Europese Consensus over Ontwikkelingssamenwerking.**

HOOFDSTUK II. HET AANDEEL EN DE PLAATS VAN DE MULTILATERALE SAMENWERKING IN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSHULP

2.1. Aandeel van de multilaterale samenwerking in de internationale ontwikkelingshulp⁶

In de jaren 1960 bedroeg het multilaterale aandeel in de officiële ontwikkelingshulp van de rijke landen (DAC-ODA)⁷ amper 13 procent. In de jaren 1970 steeg dat aandeel tot 25 procent. Sinds het einde van de jaren 1980 vertegenwoordigen de bijdragen aan multilaterale instellingen tussen de 27 en 33 procent van de hulpinspanningen die wereldwijd worden geleverd.

Grafiek 1: Recente evolutie van de Officiële Ontwikkelingshulp (ODA) van de OESO-DAC: 2000-2009

Source: OECD, 14 April 2010.

⁶ Methodologische bemerking: in bijna alle internationale publicaties wordt gebruik gemaakt van de statistieken van het Ontwikkelingscomité (DAC) van de OESO. Deze DAC-statistieken kunnen op bepaalde punten misleidend zijn. De definitie over multilaterale samenwerking die DAC aanhoudt is immers beperkt tot bijdragen die geleverd worden aan de gemeenschappelijke middelen van de multilaterale instellingen (core – resources). Bijdragen die geleverd worden voor de geormerkte, of toegewezen, middelen worden in de DAC-statistieken stevast geregistreerd als bilaterale bijdragen, ook indien zij aan multilaterale instellingen worden toegekend. Vooral bij de VN levert dat zeer grote verschillen op tussen de DAC-statistieken en de reële multilaterale bijdragen tot VN-organisaties.

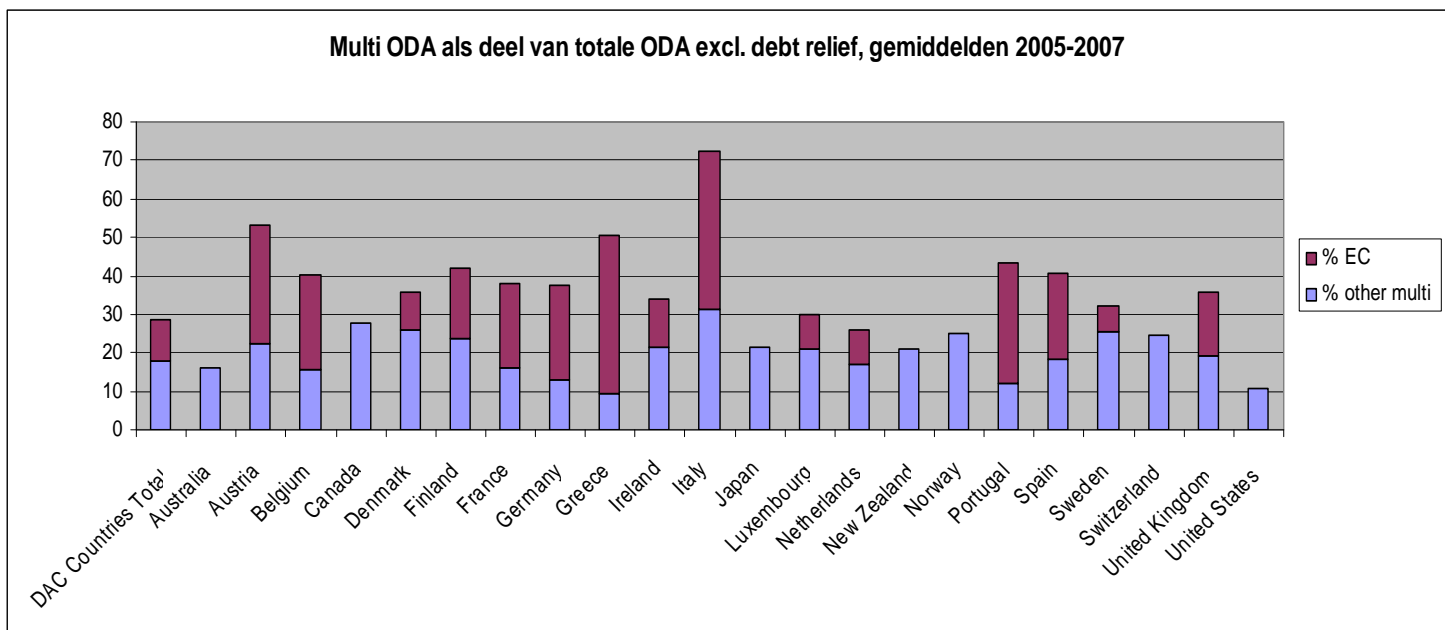
⁷ Official Development Assistance: Statistieken verzameld door het Development Assistance Committee van de OESO

Voor de Europese DAC-landen die tevens instaan voor de financiering van de Europese ontwikkelingsprogramma's, loopt het percentage dat via multilaterale kanalen besteed wordt op tot ongeveer 40%⁸.

Vergelijking met andere donor-landen

In vergelijking met andere Europese landen neemt België een tussenpositie in. Een aantal Europese landen zijn sterker multilateraal gericht, andere minder. Het EU-aandeel van de multilaterale samenwerking ligt met bijna twee derde vrij hoog in België. Onderstaande grafiek situeert de multilaterale inspanningen van ons land ten aanzien van andere DAC-landen

Grafiek 2: Aandeel van de multilaterale samenwerking in de ODA van de DAC-landen (2005-2007)

(Bron: gegevens D02 (DGD Statistische dienst))

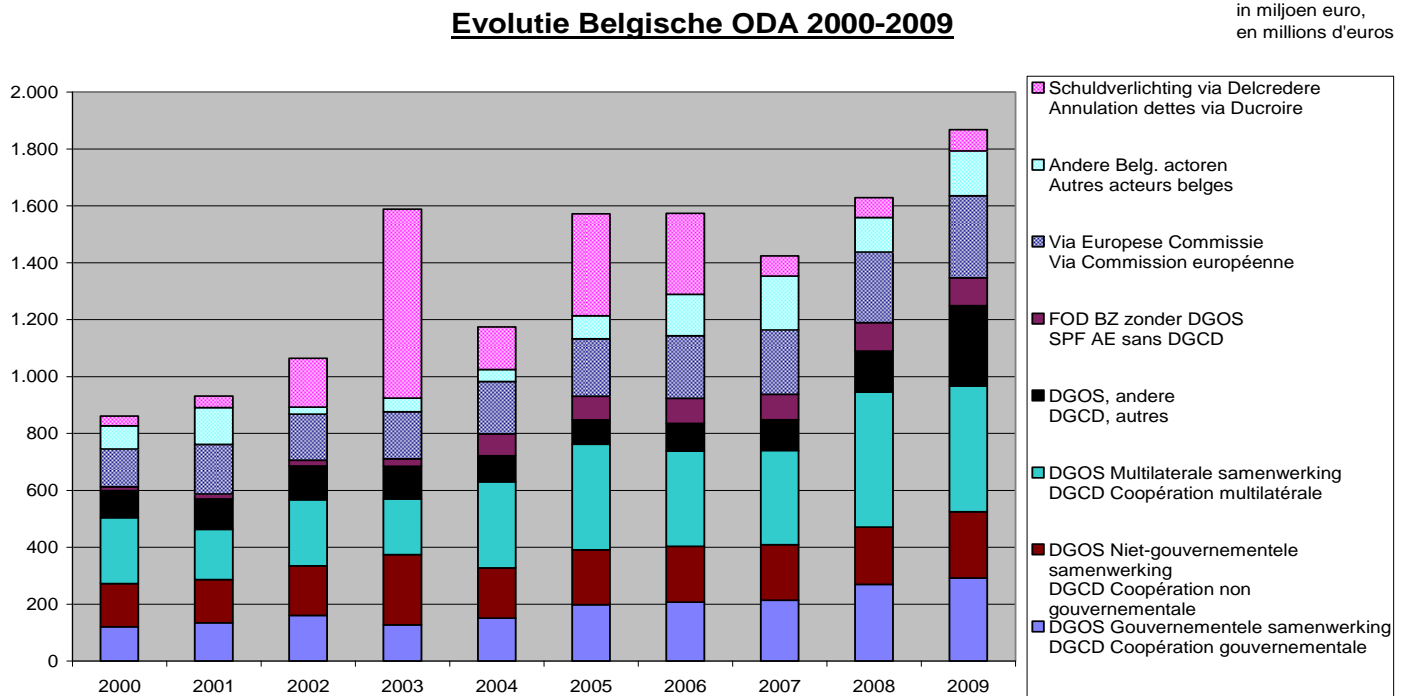
2.2. Algemene evolutie van de Belgische Ontwikkelingshulp (ODA)

De laatste jaren is de Belgische ontwikkelingshulp op een enigszins ongelijkmatige manier geëvolueerd. Zoals uit onderstaande grafiek blijkt is dat grillig patroon echter uitsluitend toe te wijzen

⁸ Het gaat hier over DAC-gegevens, waarbij de multilaterale hulp dus beperkt wordt tot de zogenaamde core-bijdragen (zonder rekening te houden met de geormerkte bijdragen).

aan de volumes van schuldkwijtschelding.⁹ De onderliggende tendens (de top van de lichtgroene segmenten in de kolommen) is er overduidelijk één van structurele groei.

Grafiek 3: Evolutie Belgische Officiële Ontwikkelingshulp (ODA)

Bron: Statistische dienst DGD (D03)

De Belgische multilaterale ontwikkelingssamenwerking bedraagt de laatste jaren gemiddeld 43% van de officiële hulpinspanning¹⁰. Het gros van de Belgische multilaterale ODA is afkomstig van de multilaterale begrotingsafdeling van DGD en van de rechtstreekse financiering van het EU-budget door de FOD Financiën (zie de derde en zesde segmenten in boven staande grafiek).

Daarbij moet echter worden opgemerkt dat driekwart van de multilaterale financieringen voortvloeien uit verplichte lidmaatschapsbijdragen. De feitelijke beleidsruimte is bijgevolg veel beperkter dan deze percentages laten uitschijnen.

⁹ In België zijn dat vooral de schuldkwijtscheldingsoperaties van de Nationale Delcredere Dienst.

¹⁰ Voor de DGD-begroting zelf schommelt dit multilaterale percentage de laatste vijf jaar eveneens tussen de 42 en 46%. Bij deze berekeningen werd de eigen Belgische definitie van multilaterale hulp aangenomen. Zij omvat dus de geormerkte bijdragen.

2.3. Samenstelling van de Belgische multilaterale ontwikkelingshulp

Voor onderstaande analyse worden de eigen Belgische statistieken gebruikt. Daarbij worden alle bijdragen tot multilaterale organisaties, ook de geormerkte, als multilateraal beschouwd. Men moet hierbij voor ogen houden dat de Belgische samenwerking met multilaterale partnerorganisaties in een aantal gevallen veel breder kan zijn dan de programma's die door DGD worden gefinancierd. Andere federale instellingen, gewesten en gemeenschappen onderhouden eveneens relaties met deze instellingen en geven er soms zeer omvangrijke bijdragen aan. Voor het geheel van de Belgische officiële ontwikkelingshulp ligt de verdeling over de verschillende multilaterale kanalen en hun procentueel aandeel als volgt.

Tabel 1: ODA aanrekenbare bijdragen van België tot de multilaterale instellingen (in miljoen euro) en procentuele verdeling: 2004-2009 (afgeronde cijfers)

In miljoen EUR	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Europese instellingen	276	307	326	332	383	424
Internationale financiële instellingen	110	171	121	121	236	170
VN-instellingen en andere	156	146	165	179	193	256
Totaal multilaterale samenwerking	543	624	612	631	811	850

In procentueel aandeel	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Europese instellingen	51	49	53	53	47	50
Internationale financiële instellingen	20	27	20	19	29	20
VN-instellingen en andere	29	23	27	28	24	30
Totaal multilaterale samenwerking	100	100	100	100	100	100

(Bron: gegevens D03 en Gele Boek)

De recente stijging van de bijdragen aan VN-instellingen en andere is vooral te verklaren door de stijging van de DGD-bijdragen aan deze instellingen (zie bijlage 2 voor gedetailleerde verdeling).

Europese programma's

Zoals uit bovenstaande cijfers blijkt, gaat het grootste gedeelte van de Belgische multilaterale hulpinspanning naar de Europese instellingen. Het merendeel daarvan is afkomstig van de rechtstreekse

bijdrage van ons land aan de begroting van de Europese Commissie (via de FOD Financiën). Een kleiner maar nog steeds zeer omvangrijk gedeelte wordt gevormd door de (eveneens verplichte) bijdragen van ons land aan het Europees Ontwikkelingsfonds en aan de Europese Investeringsbank. Deze laatste bijdragen staan ingeschreven op de begroting van DGD.

Tabel 2: Belgische ODA aanrekenbare bijdragen tot de Europese instellingen (2004-2009 in miljoen euro - afgeronde cijfers)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU-begroting (excl. EOF)	184	202	221	226	248	289
Europees Ontwikkelingsfonds (EOF)	87	91	98	97	123	129
Europese Investeringsbank (EIB)	6	13	7	10	11	6
Andere bijdragen		1			1	
TOTAAL EUROPESE INSTELLINGEN	276	307	326	332	383	424

Internationale Financiële Instellingen

Sedert 2004 staan praktisch alle ODA-aanrekenbare bijdragen tot de IFI's ingeschreven op de DGD-begroting. Naast de gewone structurele bijdragen aan het kapitaal van deze ontwikkelingsbanken en hun Fondsen¹¹, levert DGD ook de financiering voor de internationale schuldinitiatieven op multilateraal vlak: het Highly Indebted Poor Countries Debt-Initiative (HIPC) en het Multilateral Debt Relief Initiative (MDRI).

¹¹ Het kapitaal dient ter ondersteuning van de commerciële leningen, waarvan vooral de midden-inkomenslanden genieten. De Fondsen werken gedeeltelijk op giftbasis of aan zeer voordelige voorwaarden en komen vooral de armste ontwikkelingslanden ten goede.

Tabel 3: ODA-bijdragen van België tot de internationale financiële instellingen (2004-2009 in miljoen euro – afgeronde cijfers)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Internationale Ontwikkelingsassociatie. (IDA)	74	148	85	90	191	116
Andere bijdragen tot Wereldbank	10	4	4	1	3	3
Regionale & subreg. ontwikkelingsbanken	21	19	31	29	31	50
IMF	5			1	1	1
TOTAAL IFI's	110	171	121	124	236	170

Er dient op gewezen dat de hogere IDA-bedragen in 2005 en 2008 te verklaren zijn door tweevoudige betalingen waarmee ons land in beide jaren een achterstand op de normale betalingsperiodes heeft ingelopen. Het bijdrageniveau aan IDA bedraagt 98,4 miljoen euro in 2009.

Evolutie van de bijdragen tot de VN en aanverwante programma's

De Belgische ODA-aanrekenbare bijdragen⁽¹²⁾ aan de multilaterale VN instellingen en aanverwante programma's hebben volgende evolutie gekend:

Tabel 4: ODA-bijdragen van België tot de VN en andere multilaterale programma's (2004-2009, in miljoen euro – afgerond)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
VN-organisaties	117	116	130	130	147	193
Milieufondsen	10	10	10	13	13	24
Landbouwonderzoek	5	4	6	6	6	9
Andere	24	16	20	30	27	31
Totaal	156	146	165	179	193	256

¹² Belgische definitie van multilaterale bijdragen, dus bijdragen die aan de desbetreffende organisaties worden gestort, ook als zij geoormerkt zijn.

Besluit:

- **Het niveau van de Belgische multilaterale bijdragen blijft in grote mate bepaald door het honoreren van de verplichte bijdragen.**
- **België streeft met aanvullende vrijwillige bijdragen naar een absoluut en relatief aandeel van de multilaterale samenwerking dat in verhouding staat tot de verdiensten van dit hulpkanaal. Internationale (OESO-DAC) en Europese tendensen, evenals de geschiedenis van de Belgische multilaterale inspanningen, zijn daarbij een bruikbaar referentiekader.**
- **Eerder dan een rigide cijfermatige doelstelling te hanteren, wordt op het niveau van elke multilaterale organisatie over een gepast bijdrageniveau beslist.**
- **Mede omwille van het engagement om de Belgische ODA te doen groeien tot 0,7% van het bni, nemen de multilaterale bijdragen gestaag toe.**

2.4. Plaats van de multilaterale samenwerking in vergelijking met andere hulpkanalen

De comparatieve voordelen van de multilaterale samenwerking

In het geheel van de Belgische ontwikkelingssamenwerking hebben de bilaterale, niet-gouvernementele en multilaterale hulpkanalen elk een rol te spelen. Elk van die kanalen heeft relatieve troeven. De comparatieve voordelen van de multilaterale samenwerking zijn het duidelijkst in situaties die nationale of niet-gouvernementele inspanningen te boven gaan, en/of die baat hebben bij een internationaal antwoord. Deze situaties zijn rechtstreeks verbonden aan de troeven van de multilaterale samenwerking. De reeds vermelde voordelen en sterke punten vormen dan ook een goede basis voor een taakverdeling tussen de multilaterale samenwerking en de andere hulpkanalen.

Helemaal uniek aan de multilaterale samenwerking, en daardoor een onmiskenbare meerwaarde, is het normatieve en beleidsmatige werk dat in multilaterale fora gebeurt. Heel wat multilaterale organisaties, vooral dan de VN en de EU, zijn niet alleen actief op het terrein in ontwikkelingslanden maar brengen ook verklaringen, conclusies of resoluties voort, waarin hun lidstaten verbintenissen aangaan rond ontwikkelingssamenwerking.

Een voorbeeld van deze aanpak is de VN architectuur voor vredesopbouw. Haar Commissie heeft als mandaat om postconflictlanden te begeleiden naar een fase van duurzame ontwikkeling via de coördinatie van internationale inspanningen, fondsenverwerving en politieke begeleiding.

Een sterkere combinatie van multilaterale en bilaterale samenwerking

De Belgische ontwikkelingssamenwerking maakt ook steeds meer gebruik van de multilaterale kanalen in het kader van de gouvernementele samenwerking. Het is immers mogelijk bilaterale hulp te delegeren aan multilaterale organisaties, op landenniveau of op regionaal niveau. Ongeveer vijf procent van de bilaterale hulpvelopjes wordt nu gereserveerd voor gedelegeerde samenwerking via multilaterale partners¹³. Deze “bi-multi” samenwerking moet zowel aan de multilaterale als aan de bilaterale principes beantwoorden. Zo kan deze steun enkel verleend worden op vraag van een partnerland en moet de interventie kaderen in het indicatieve samenwerkingsprogramma voor dat land. Logischerwijze kan dit ook enkel in domeinen waarin de multilaterale organisatie in kwestie bijzonder effectief blijkt te zijn in vergelijking met andere actoren. Het gaat mogelijk ook om thema's waarrond België goede praktijken en/of bijzondere expertise heeft die het internationaal wil promoten. Of het gaat om een thematiek waarrond een multilaterale organisatie inhoudelijke input kan geven ter ondersteuning van de bilaterale samenwerking, bijvoorbeeld via een onderzoeksproject. Aansluiting bij het samenwerkingsprogramma van de multilaterale organisatie in kwestie is in elk geval een noodzaak.

Mogelijke sectoren of thema's voor deze bi-multi samenwerking zijn de steun aan het ondernemerschap, de privésector, met specifieke aandacht voor de verbetering van het investeringsklimaat; de kinderrechten, met specifieke aandacht voor kinderarbeid en kindsoldaten; de juridische, politieke, economische en sociale versterking van de vrouwen, met specifieke aandacht voor geweld tegen hen; de organisatie van verkiezingen; het milieu en bescherming van wouden en biodiversiteit; en de migratie.

België wil daarnaast meer aandacht schenken aan de regionale samenwerking. In 2008 werden daartoe een nieuwe dienst en een specifieke begrotingsallocatie gecreëerd. Ook hier wordt een concentratiebeleid toegepast, met voor elke regio een specifiek interventiedomein. Geografisch, werden zes regio's geselecteerd: Zuidoost-Azië, het Andesgebied, West-Afrika, Centraal-Afrika, Oost-Afrika, zuidelijk Afrika. In principe mag per regio één organisatie worden gesteund. Is deze organisatie actief op verschillende actiegebieden, dan komt slechts één actiegebied in aanmerking voor financiering door de regionale samenwerking. In een nabije toekomst zal zoveel mogelijk de voorkeur worden gegeven aan de volgende drie thema's: economie en handel, vrede en veiligheid, klimaat. Ook multilaterale partners kunnen in principe genieten van deze nieuwe financieringsmogelijkheden.

¹³ Instructie voorbereiding van de Gemengde Commissies (6 februari 2009) §16

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Valoriseert de normatieve en beleidsmatige aspecten van de multilaterale samenwerking. Voorbeelden daarvan zijn de werkzaamheden rond de Millenniumdoelstellingen, de seksuele en reproductieve rechten en de kinderrechten.**
- **Moedigt multilaterale organisaties aan om geografisch, thematisch en operationeel vooral op te treden waar de multilaterale samenwerking comparatieve voordelen heeft.**
- **Streeft naar meer complementariteit tussen de multilaterale samenwerking enerzijds en de bilaterale en indirecte samenwerking anderzijds, via afgestemde strategieën en toegenomen uitwisselingen van informatie en kennis.**
- **Kan in het kader van gouvernementele samenwerking beroep doen op multilaterale organisaties via gedelegeerde samenwerking.**
- **Daarbij wordt er gebruik gemaakt van de comparatieve voordelen en de specialisatie van de betrokken multilaterale organisaties om bepaalde onderdelen van het indicatief samenwerkingsprogramma uit te voeren.**
- **Doelstelling is om via taakverdeling en specialisatie een meer efficiënte ontwikkelingssamenwerking te bevorderen.**
- **De keuze van de te financieren projecten is een gedecentraliseerd proces.**
- **Ontwikkelt een actief beleid inzake regionale samenwerking.**

HOOFDSTUK III. INSTITUTIONELE BELEIDSACCENTEN

De institutionele beleidsaccenten die de Belgische multilaterale samenwerking wil leggen, zijn gebaseerd op de volgende eigen engagementen:

- Respect voor en uitvoering van het VN-Charter en de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens als sluitsteen van de multilaterale samenwerking.
- Ondersteuning van de doelstellingen die door de diverse internationale conferenties in de loop van de jaren werden aanvaard en toevertrouwd aan multilaterale instellingen (bvb. Beijing: Gender – UNIFEM; Cairo: Seksuele en Reproductieve Rechten – UNFPA; Rio: Duurzame ontwikkeling - de milieuconventies en UNEP; New York: Kinderrechten – UNICEF; enz...).
- Bevordering van de Europese dimensie van de ontwikkelingssamenwerking.
- Bewaking van de institutionele coherentie van het multilaterale systeem teneinde de doeltreffendheid en het resultaatgericht beheer ervan te versterken.
- Toepassing van goede financieringspraktijken ten voordele van effectieve multilaterale hulp.

3.1. Keuze voor een beperkt aantal multilaterale partnerorganisaties

De Belgische multilaterale samenwerking kiest ervoor om met een beperkt aantal multilaterale partnerorganisaties nauwe en duurzame relaties aan te gaan door hen het statuut van partnerorganisatie toe te kennen. Een dergelijk concentratiebeleid, dat overigens wordt opgelegd door de Wet op de Internationale Samenwerking van 25 mei 1999, staat in tegenstelling tot een aanwezigheidsbeleid, dat gemakkelijk aanleiding geeft tot versnippering en eventueel inefficiëntie.

De keuze voor een beperkt aantal multilaterale partnerorganisaties beantwoordt aldus aan een wettelijke verplichting. Er zijn voor de hand liggende argumenten van beheersmatige en beleidsmatige aard voor die keuze. De opvolging van een beperkter aantal partnerorganisaties kan diepgaander en degelijker gebeuren. Daarenboven leggen de minder opgedeelde financiële pakketten een zwaarder relatief gewicht in de weegschaal en laten ons land toe om meer invloed uit te oefenen.

In praktische termen wordt het concentratiebeleid enkel toegepast op de vrijwillige bijdragen van de multilaterale samenwerking¹⁴. Het concentratiebeleid wordt bijgevolg vooral toegespitst op het

¹⁴ Het is immers niet de bedoeling om de bestaande internationaal verdragrechtelijke verplichtingen van ons land op de helling te zetten. Verplichte bijdragen tot het reguliere budget van internationale instellingen vallen dus buiten het toepassingsgebied van het concentratiebeleid, net zoals de verplichtingen die voortvloeien uit instemming met de heraanvulling van de middelen van internationale fondsen en programma's door middel van Commitment Letters (Replenishments).

multilaterale en het humanitaire programma van de DGD-begroting en de desbetreffende directies. Speciale budgetlijnen en andere federale diensten kunnen eventueel dus bijdragen voorzien aan organisaties die niet op de partnerlijst staan.¹⁵

Bij de selectie van de partnerorganisaties wordt rekening gehouden met de criteria die zijn vastgelegd in de Wet van 1999 en het bijhorend uitvoeringsbesluit¹⁶: aansluiting bij de algemene doelstellingen van de Belgische samenwerking; overeenstemming met de prioritaire sectoren of thema's van de bilaterale samenwerking; hantering van een internationaal erkende planningsmethode die evaluatie van de Belgische bijdragen toelaat; coherentie met de steun van andere actoren van ontwikkelingssamenwerking aan de organisatie; performantie; katalysator; coördinatierol en/of normatieve functie.

In de toekomst kunnen deze criteria nog uitgebreid worden (bv. oog voor taakverdeling tussen donoren; zichtbaarheid van de Belgische bijdragen; Belgische invloed in de bestuursorganen van de organisatie; minimaal activiteitsniveau in de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking; afstemming op de agenda van de partnerlanden) om zo het strategische karakter van het concentratiebeleid te vergroten. Een verdere objectivering van de meting van de criteria is ook mogelijk: evaluatie kan in gemeenschappelijk verband met andere donoren, en op basis van een fijner uitgewerkte methodologie.

Het schema in bijlage 4 verschaft een globaal overzicht van de coherentie tussen de keuze van de multilaterale partnerorganisaties en de Belgische samenwerkingsprioriteiten.

Het statuut van multilaterale partnerorganisatie betekent in eerste instantie dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking vrijwillige bijdragen toekent aan de organisatie (soms bovenop de verplichte bijdragen) op basis van een meerjarenprogrammering.¹⁷ Daardoor kan de partnerorganisatie rekenen op een minimale Belgische bijdrage over een periode van vier jaar. Het streefdoel bestaat er in om een bijdrage van minimum 1,55% van de totale bijdragen van bilaterale donoren aan de organisatie

¹⁵ Ditzelfde geldt uiteraard ook voor de samenwerking door gewesten en gemeenschappen.

¹⁶ Koninklijk besluit van 7 april 2000 tot vastlegging van de procedure en de modaliteiten voor het selecteren van de internationale partnerorganisaties van de multilaterale samenwerking in de zin van artikel 9 van de wet van 25 mei 1999 betreffende de Belgische internationale samenwerking.

¹⁷ Op dit ogenblik (2010) genieten nog enkele organisaties die niet op de formele lijst staan van partnerorganisaties vrijwillige bijdragen ten laste van de multilaterale begroting. Het gaat met name over OESO en het Internationaal Monetair Fonds (IMF).

ten laste te nemen¹⁸. Dat ijkpunt is echter niet absoluut. Het is een “zachte” richtnorm.¹⁹ Ons land gaat daarnaast een rechtstreekse beleidsdialoog aan met de multilaterale partnerorganisatie, veelal onder de vorm van een jaarlijks overleg (*Annual Consultation*²⁰). De multilaterale partnerorganisaties worden ook op institutioneel vlak en in hun activiteiten nauw opgevolgd en aangestuurd in hun hoofdkwartieren en op het terrein. De multilaterale partnerorganisaties zijn ook uitverkoren partners voor ad hoc humanitaire financiering, voor het Belgische Overlevingsfonds, voor gedelegeerde samenwerking op landenniveau, en voor de invulling van het multilaterale personeelsbeleid.

De lijst van multilaterale partnerorganisaties werd in 2008 herzien en omvat nu 21 organisaties – zie bijlage 1. In deel 2 van deze beleidsnota worden synthesesnota’s bijeengebracht met een bondige beschrijving van elk van deze partnerorganisaties.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Concentreert elke vorm van multilaterale samenwerking op 21 multilaterale partnerorganisaties, geselecteerd op basis van vastgelegde criteria rond relevantie en prestatie, met oog voor internationale donorinspanningen en mogelijkheden voor nationale invloed en zichtbaarheid.**
- **Streeft naar een zo objectief mogelijke meting van de gehanteerde criteria.**
- **Vult de geprivilegieerde relaties met multilaterale partnerorganisaties in door intensief overleg, nauwe institutionele opvolging en een gepast bijdrageniveau.**

3.2. Goede financieringspraktijken

Maximale bijdragen aan de algemene middelen (*core resources*) van de multilaterale partnerorganisaties

Momenteel verbinden de donoren te veel voorwaarden aan de multilaterale hulpstromen omdat ze hun vrijwillige bijdragen al te vaak koppelen aan specifieke projecten. Als gevolg hiervan is een alsmaar groter onevenwicht ontstaan tussen de algemene middelen van de multilaterale organisaties (*core*) en

¹⁸ In de praktijk omvat dit eveneens de niet-federale multilaterale ontwikkelingshulp.

¹⁹ Het percentage is afkomstig van het aandeel van België in de financiering van IDA (Wereldbank).

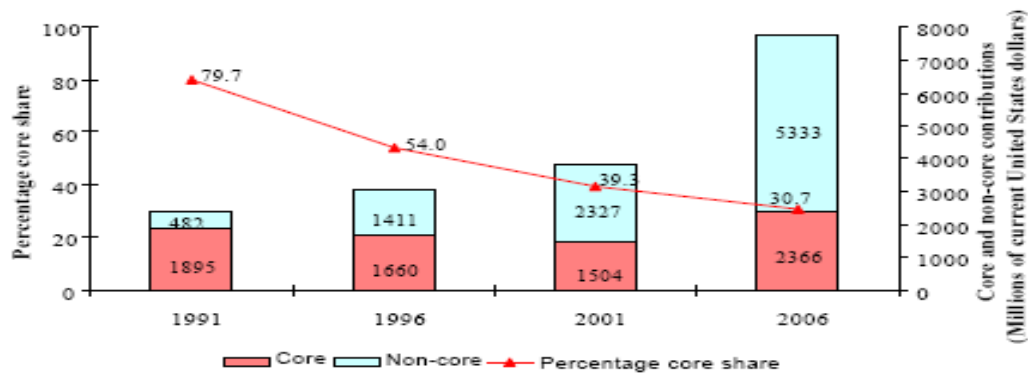
²⁰ De enige uitzondering daarop wordt gevormd door het Global Fund. Ten einde de transactiekosten verder te verminderen wordt onderzocht of deze beleidsdialoog kan vervangen worden door een gezamenlijke dialoog in Multi-donorverband.

de door de donoren bestede fondsen (*non core*). Dit probleem stelt zich in het bijzonder voor de VN-organisaties.

De agentschappen, fondsen en programma's van het systeem van de Verenigde Naties ontvangen gemiddeld slechts 30% van hun middelen via gewone inkomsten, het overige deel wordt door donoren besteed aan specifieke projecten. De jongste tijd heeft deze trend tot spreiding en opsplitsing van de VN-hulp zich nog sterker doorgezet, zoals moge blijken uit de twee onderstaande grafieken.

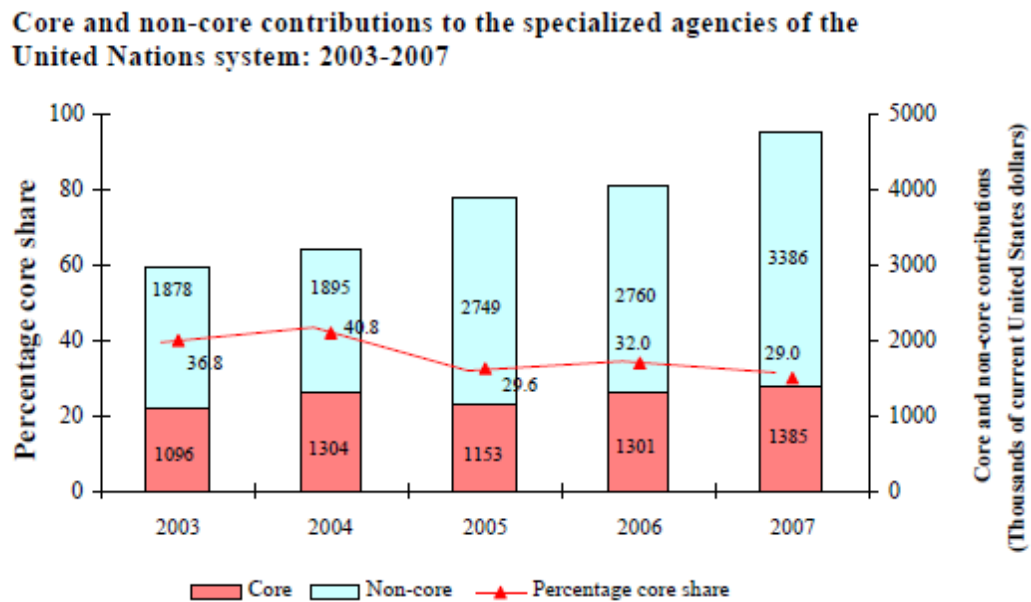
Grafiek 4: Evolutie van de verhouding core versus non-core bijdragen bij de fondsen en programma's van de VN

Figure IV
Contributions to the United Nations Development Programme, United Nations Population Fund and United Nations Children's Fund: 1991-2006

Eenzelfde fenomeen doet zich voor bij de Gespecialiseerde Agentschappen, zoals te zien is op de onderstaande grafiek.

Grafiek 5: Evolutie van de verhouding core versus non core bijdragen bij de Gespecialiseerde Agentschappen (2003-2007)

De huidige onevenwichten tussen de bijdragen aan de algemene middelen en de voor een project bestemde hulpstromen doen afbreuk aan de doeltreffendheid van de multilaterale organisaties en agentschappen. Wat het uitstippelen van de beleidsmaatregelen betreft, staan de operationele prioriteiten alsmear verder af van de eerste mandaten van de internationale organisaties en worden ze afgestemd op de doelstellingen die worden opgelegd door de bestemming die de donoren aan de middelen geven. Daarnaast is het ook zo dat de voor een project bestemde financieringen minder voorspelbaar en flexibel zijn dan de bijdragen aan de algemene middelen. Bijdragen aan de algemene middelen bevorderen derhalve snellere, meer duurzame en billijke hulp. Door de financiering aan een specifiek project te verbinden, lopen de transactiekosten voor de agentschappen, de donoren en de begunstigen ook hoger op. Op wereldniveau kunnen de voor een bepaald project bestemde middelen de coherentie en de harmonisatie van de operationele ontwikkelingsactiviteiten in het gedrang brengen.

Om voornoemde redenen werd besloten dat de multilaterale budgetten²¹ van de Belgische ontwikkelingssamenwerking uitsluitend naar de algemene middelen van de agentschappen van het VN-systeem gaan. Financieringen die in het verleden waren bestemd voor specifieke programma's of projecten werden opnieuw omgezet in aanvullende bijdragen voor de algemene middelen.

²¹ De humanitaire budgetlijnen en het Belgisch Overlevingsfonds vallen hier buiten.

Op landenniveau, daarentegen, zal België ook in de toekomst fondsen verstrekken voor specifieke projecten of programma's die worden uitgevoerd door de multilaterale organisaties (gedelegeerde samenwerking; cfr. supra). Conform de algehele filosofie die aan het nieuwe multilaterale financieringsbeleid ten grondslag ligt, worden soortgelijke bijdragen zo min mogelijk aan een bepaald doel gekoppeld en zal de voorkeur uitgaan naar eventuele bijdragen voor de "One UN"-programma's.

Uit dit nieuwe beleid om de Belgische bijdragen zoveel mogelijk te bestemmen voor de algemene middelen vloeit logischerwijze voort dat doorslaggevend zullen zijn: de mate waarin de organisatie bereid is om hervormingen door te voeren en de kwaliteit van haar hulpverlening, met als sluitsteen de resultaten die mogen worden verwacht inzake de vooruitgang die wordt geboekt op het gebied van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen. België wil een kwalitatieve verbetering zien van de bijdragen alsmede betere prestaties: *"More money for better results"*.

- **De bijdragen aan de agentschappen van het VN-systeem uit het multilaterale budget van de Belgische ontwikkelingssamenwerking zijn bestemd voor de algemene middelen van deze organisaties. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat deze kwalitatieve financieringsinspanning hand in hand gaat met betere resultaten en prestaties van de partnerorganisatie.**

Box 1

Belgium unties its contributions to multilateral organizations

As part of an overall effort to improve the effectiveness of multilateral aid, Belgium has decided to untie its contributions to the United Nations and other multilateral organizations. Beginning on 1 January 2009, Belgian multilateral budgets will exclusively fund core resources. Contributions that are currently earmarked will be converted into additional core contributions. At the country level, Belgium will continue to grant earmarked funds to programmes and projects implemented by multilateral organizations at the request of the country. However, in line with the overall philosophy of this new policy, the earmarking of such contributions will be reduced to a minimum.

Specialized agencies, unlike the funds and programmes, do not always have the appropriate mechanisms to voluntarily fund their core budgets. Belgium is actively and closely following the reform process of specialized agencies that are setting up voluntary, core funding arrangements, alongside their assessed contributions. Wherever possible, currently earmarked contributions will also be converted into un-earmarked funds.

There is a corollary attached to this new funding policy. Multilateral organisations will need to demonstrate growing efficiency and quality, as well as a commitment to reform and coordinate efforts. This implies a changed way of monitoring the multilateral system. Belgium intends to interact more with all layers of the partner organisations, especially at the field level.

In 2007, 29.1 per cent of Belgium's contributions to the United Nations system were classified as core. Beginning in 2009, the bulk of Belgium's multilateral contributions will be core or quasi core in nature. There is no priority shift. Belgium remains committed to the global challenge of realizing the MDG's.

Voorspelbare en snelle financiering

Een tweede goede financieringspraktijk, naast maximale *core*-bijdragen, is het toekennen van financiering op een voorspelbare manier en het tijdig uitbetalen van de toegezegde bedragen.

De Belgische samenwerking kent financiering aan multilaterale partnerorganisaties toe op basis van vierjarenplannen. De betalingen aan multilaterale organisaties gebeuren zoveel mogelijk bij het begin van het jaar.

Flexibiliteit en afgewogen risicoaanvaarding

Om in fragiele situaties en landen in vredesopbouw effectief tussen te kunnen komen, moet de Belgische samenwerking ook in staat zijn tot flexibele financiering en het afgewogen nemen van risico's. Dit is in lijn met de *principles for good international engagement in fragile states and situations* van het ontwikkelingscomité van de OESO.

Gemeenschappelijke donorfianciering

De multilaterale samenwerking moet zich volledig inschrijven in de filosofie van doeltreffendheid en harmonisering, zoals beloofd in Parijs en Accra. Dit houdt in dat zoveel mogelijk zal gewerkt worden in multi-donor verband en dat specifiek Belgische ad hoc financieringen worden afgebouwd ten gunste van zulke gemeenschappelijke programma's en initiatieven.

- **De Belgische ontwikkelingssamenwerking: tracht de eigen financiering te kaderen in multi-donor inspanningen, ten voordele van de coherentie, coördinatie en kostenefficiëntie van internationale hulp.**

Een billijke verdeling van de kosten van de multilaterale samenwerking (*burden sharing*)

Niet alle donoren leggen evenveel enthousiasme aan de dag wanneer het er op aan komt middelen vrij te maken voor de multilaterale ontwikkelingssamenwerking. Het zijn vooral een beperkt aantal Europese landen die sterk investeren in multilaterale samenwerking en relatief de zwaarste lasten dragen. Inzake lastenverdeling hanteert ons land op een soepele manier het referentie-ijkpunt van de bijdragen tot IDA (1,55%). Bij een aantal multilaterale organisaties wordt reeds aan deze norm voldaan. Het ligt in de bedoeling om dit ijkpunt te behalen bij de meeste partnerorganisaties en om - wanneer mogelijk - ook deel uit te maken van de groep van tien belangrijkste donoren. Tegelijk wil België een pleidooi voeren voor een billijke lastenverdeling, waarbij ook niet-traditionele donoren hun steentje bijdragen.

3.3. Versterkte institutionele opvolging en deelname aan de beheersinstanties

De Belgische ontwikkelingssamenwerking wil stevig investeren in een nauwe opvolging van de beslissingsmechanismen van multilaterale organisaties. Daarmee worden zowel de formele organen waar donoren een stem hebben, als meer informele kanalen beoogd. België wil zich er van vergewissen dat de organisaties goed werk leveren, opdat de financiering tot de gewenste resultaten leidt. Vooral in een nieuwe context waarin de bijdragen zoveel mogelijk bestemd worden voor de algemene middelen van een groot deel van de multilaterale partnerorganisaties, is het zaak een actieve institutionele opvolgingsstrategie te ontwikkelen.

In VN-verband is het vooral belangrijk om te wegen op de beheerraden van de instellingen, waaraan donoren deelnemen als lid of als waarnemer. In die beheerraden wordt door het management van de organisaties rekenschap afgelegd en wordt beslist over strategie en het beleid. Humanitaire agentschappen, zoals het Rode Kruis (ICRC) en het VN-Bureau voor Humanitaire Aangelegenheden (OCHA), hebben geen formele bestuursorganen waarin lidstaten zetelen. Hun voornaamste donoren hebben zich wel verenigd in een informele “Donor Support Group” die functioneert als informeel overlegorgaan met de organisaties.

De Europese ontwikkelingssamenwerking heeft verschillende beslissingsmechanismen die de complexe architectuur van de Europese Unie en de Europese Commissie weerspiegelen. Beslissingen over communautaire middelen worden genomen in Comités. De Europese Commissie legt rekenschap af over haar ontwikkelingsactiviteiten in de Raad, die ook de strategische oriëntaties van het Europees ontwikkelingsbeleid uittekent.

Bij de internationale financiële instellingen functioneren eveneens beheerraden. Ons land wordt daarop meestal vertegenwoordigd door afgevaardigden van de Minister van Financiën.

België zal met meer aandacht deelnemen aan de beraadslaging in deze organisaties en het zal voorzien in de coördinatie van alle betrokken posten van zijn vertegenwoordigingsnetwerk teneinde de interne coherentie van zijn standpunten te verzekeren. Maar het zal ook nagaan of er andere middelen zijn om zijn partnerorganisaties meer van nabij op te volgen. België gaat partnernetwerken uitbouwen om een bepaalde organisatie over een gegeven periode gezamenlijk te kunnen opvolgen (*Joint Institutional Approach*). De benadering die door een aantal donoren gezamenlijk wordt gehanteerd biedt het voordeel dat België zwaarder weegt in de institutionele dialoog. Zo voert België samen met de zogeheten Utstein-donoren²² een informele en onomwonden dialoog met VN-agentschappen ter versterking van de formele zittingen van bestuursorganen²³. België zal de werkzaamheden van multilaterale organisaties ook meer stroomopwaarts trachten te beïnvloeden, via de processen die voorafgaan aan de agendapunten van beheersorganen: de redactie van ontwerpstrategieën, sleutelpublicaties etc... Ook zal de nadruk worden gelegd op de opwaardering van ons netwerk van samenwerkingsattachés die zijn toegerust om de prestaties van de multilaterale organisaties in de 18 partnerlanden op het terrein te volgen.

Rekening houdend met de ontwikkeling van de gemeenschappelijke standpunten die de Europese Unie op economisch en sociaal gebied (met inbegrip van ontwikkelingssamenwerking) verdedigt, zal het er in de toekomst op aankomen een grotere Europese coördinatie te bewerkstelligen van de standpunten die in de besluitvormingsmechanismen worden verdedigd, zoals in een aantal beheersorganen van de gespecialiseerde agentschappen trouwens reeds het geval is. De Europese Raadswerkgroepen over Ontwikkeling (CODEV) en over Humanitaire Hulp en Voedselhulp (COHAF) zijn hiervoor ook een geschikt forum. Met een coherente Europese Unie binnen een Raad van Bestuur van UNDP of van UNICEF, bijvoorbeeld, zou België meer zijn stempel kunnen drukken op de beslissingen.

²² Utstein is de naam van het Noorse stadje waar de groep (toen bestaande uit vier vrouwelijke ministers van Ontwikkelingssamenwerking) voor het eerst bijeenkwam. België werd lid van deze informele groep van gelijkgezinden (like-minded) in 2005.

²³ Het nadeel is dat een groot aantal donoren, en met name ook de begunstigde landen, niet aan soortgelijk overleg kunnen deelnemen. Dit Utsteinproces mag dan ook niet in de plaats komen van het debat dat wordt gevoerd binnen de Raden van Bestuur, maar kan het wel aanvullen.

Institutionele kadernota's

Institutionele opvolging is een middel en geen doel. Wat België wil bereiken verschilt van instelling tot instelling. Daarom zal voor iedere multilaterale organisatie een institutionele kadernota uitgewerkt worden. Deze nota's zullen het algemeen kader schetsen waarbinnen de Belgische Ontwikkelingssamenwerking haar beleid en financieringen ten aanzien van de desbetreffende partner wenst te plaatsen. Ze moeten dienen als referentie voor de activiteiten van ambtenaren op post en op de hoofdzetel. Het ligt voor de hand dat ernaar gestreefd wordt om alle Belgische financieringsbronnen te betrekken bij de tenuitvoerlegging van het beleid dat in deze kadernota's wordt vooropgesteld, en dat er gewaakt zal worden voor de beleidscoherentie tussen de verschillende institutionele kadernota's.

- **België zal aan alle initiatieven zijn steun verlenen teneinde de werkwijzen van de beheersorganen van de multilaterale partnerorganisaties op elkaar af te stemmen. Het beleid dat in de Raden wordt verdedigd, zal worden geschraagd door een aantal specifieke permanente instructies. België zal ernaar streven met donorpartners samenwerkingsverbanden aan te gaan teneinde de opvolging van de multilaterale organisaties te bestendigen en meer gewicht te geven. Het zal Gezamenlijke Raden van Fondsen en Programma's met een reële besluitvormingsbevoegdheid aanmoedigen.**
- **Het is niet de bedoeling dat de opvolging van de multilaterale organisaties verwordt tot een micromanagement van het dagelijkse beheer van de operationele activiteiten. België wil in de eerste plaats wegen op de politieke en strategische oriëntaties en de aanzet geven tot een meer doeltreffende en coherente visie op de multilaterale ontwikkelingsactiviteit, die is ingegeven door een terreinkennis van de multilaterale activiteit.**
- **Voor elk van de 21 partnerorganisaties wordt een institutionele kadernota opgemaakt die regelmatig bijgewerkt wordt met aandacht voor het behoud van de onderlinge beleidscoherentie.**

3.4. Kwaliteitsbewaking

Er vloeit heel veel belastinggeld doorheen de kanalen van de ontwikkelingssamenwerking. De aandacht voor het naleven van de toezeggingen inzake het hulpvolume (0,7% van het BNI) mag geenszins aanleiding geven tot het verwaarlozen van de kwalitatieve opvolging van de verschillende hulpinstrumenten. Dit geldt uiteraard evenzeer voor de multilaterale samenwerking. Een bescheiden verbetering van de kwaliteit van de multilaterale hulpverlening kan immers meer impact hebben op de ontwikkelingsdynamiek dan een sterke kwantitatieve verhoging van de bilaterale hulp van een kleine of middelgrote donor.

Daarenboven is de sector van de hulpverlening sterk gevoelig voor de discussies inzake doeltreffendheid en impact. Veel internationaal onderzoek laat uitschijnen dat hulpvolumes als dusdanig geen sterke correlatie vertonen met economische groei, armoedebestrijding of het verbeteren van sociale indicatoren. Met andere woorden: de kwaliteit weegt zwaarder door dan de volumes van de hulp. Daarom is het noodzakelijk zo goed mogelijk te onderzoeken hoe de efficiëntie van het multilaterale optreden kan worden opgevolgd en versterkt.

Naast de verhoogde deelname aan de beheers en beleidsorganen van de organisatie en gezamenlijk donoroverleg, bestaan er verschillende specifieke instrumenten die ons toelaten om na te gaan hoe de multilaterale partners zich kwijten van de taken die hen werden toevertrouwd. De belangrijkste elementen van die specifieke kwaliteitsbewaking zijn de volgende:

- Analyse van de auditverslagen en rapporten van de controle instanties.
- Kennisname en opvolging van de evaluatiewerkzaamheden van de organisatie zelf.
- Deelname aan opvolgingszendingen of terreinbezoeken.
- Deelname aan externe internationale systemen van kwaliteitsbewaking, waaronder het *Multilateral Organisations Performance Assessment Network (MOPAN)*²⁴.

Dit alles moet uitmonden in een degelijk eigen evaluatie-instrument voor de multilaterale samenwerking. Het is immers aangewezen een passend kader uit te werken om de prestaties van de organisaties te toetsen aan de mandaten en politieke oriëntaties die door de Raad werden vastgelegd en aan het algehele mandaat dat aan de verwezenlijking van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen ten grondslag ligt. Dit evaluatiekader voor de prestaties moet ook het resultaat zijn van het evaluatiewerk van alle Belgische instanties die een bijdrage leveren aan de multilaterale organisaties, ongeacht of ze actief zijn op het gebied van conflictpreventie, humanitaire actie, transitie of gedelegeerde samenwerking op bilateraal niveau.

Normaliter zal deze evaluatie het mogelijk maken de doeltreffendheid van de resultaten van de organisatie op middellange termijn te beoordelen, op basis waarvan onze bijdrage aan de algemene middelen zal worden verhoogd of verminderd.

²⁴ Het *Multilateral Organisations Performance Assessment Network* verenigt een twaalfstal donoren die gezamenlijk een jaarlijkse appreciatie maken van geselecteerde multilaterale organisaties. De groep werkt tot nu toe vooral op basis van “perceptie-enquetes”, maar is nu hard bezig om die methodologie te versterken en te verdiepen. België maakt vanaf 2010 deel uit van MOPAN en neemt in die hoedanigheid deel aan de enquête-werkzaamheden van het netwerk.

3.5. Coherentie op intern Belgisch vlak

Multilaterale ontwikkelingsorganisaties ontvangen bijdragen van verschillende Belgische instanties: DGD, andere diensten van de FOD Buitenlandse zaken, andere federale overheidsdiensten, gewesten en gemeenschappen. Verschillende nationale spelers dragen ook bij tot de normatieve werkzaamheden van multilaterale organisaties.

Opdat ons land coherente boodschappen brengt in multilaterale fora is het nodig om de standpunten van alle instanties op elkaar af te stemmen. Met dit doel werd enkele jaren geleden het Coormulti-mechanisme in het leven geroepen: een overlegorgaan onder leiding van de dienst multilaterale coördinatie van de FOD Buitenlandse Zaken. Voor Europese dossiers bestaat een gelijkaardig mechanisme. In een aantal gevallen worden ook de adviezen van de civiele maatschappij ingewonnen vooraleer een Belgisch standpunt in te nemen. Meer transparantie en betere communicatie dragen ook bij tot meer coherentie. Het uitgelezen moment voor afstemming van respectievelijke prioriteiten zijn de jaarlijkse overlegmomenten (*Annual Consultations*) tussen DGD en de partnerorganisaties. Andere instanties en niet-gouvernementele actoren kunnen bij de voorbereiding hiervan betrokken worden.

- **Door middel van Coormulti- en Europese coördinaties, meer transparantie en communicatie, en overleg ter voorbereiding van Annual Consultations zal de coherentie van het multilateraal ontwikkelingsbeleid worden versterkt.**

3.6. Versterking van het multilaterale systeem.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking wil ook op het internationale niveau bijdragen tot meer effectieve multilaterale hulp, via zes aandachtspunten:

- Ondersteuning van de werkzaamheden van het OESO-DAC rond multilaterale samenwerking.
- Bevordering van de synergie tussen het normatieve en operationele werk van multilaterale organisaties.
- Versterking van de samenwerking tussen internationale organisaties.
- Hervorming van de ontwikkelingsactiviteiten van de Verenigde Naties.
- Hervorming van de humanitaire sector.
- Tegengaan van de wildgroei van fondsen en financieringsmechanismen.

Ondersteuning van de werkzaamheden van OESO DAC rond multilaterale samenwerking

In het verleden heeft het Ontwikkelingscomité van de OESO slechts sporadisch aandacht besteed aan diepgaandere analyses van de multilaterale ontwikkelingssamenwerking. Ook de statistische basis voor zulke analyses was ronduit zwak en onvoldoende beschikbaar.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Moedigt OESO DAC aan om meer aandacht te besteden aan multilaterale hulp in haar studies en adviezen (o.a. *peer reviews*).**
- **Streeft naar een internationaal aanvaarde, uniforme definitie van multilaterale hulp in de statistieken van donoren en organisaties.**
- **Promoot in OESO/DAC-verband een correcte coëfficiënt voor de ODA-aanrekenbaarheid van bijdragen van donoren aan multilaterale organisaties, in verhouding tot de ontwikkelingsrelevantie van deze organisaties.**

Een betere aansluiting tussen het operationele en normatieve werk van multilaterale organisaties

Heel wat multilaterale organisaties, vooral dan de VN en de EU, voeren ontwikkelingsprojecten uit op het terrein (operationeel werk) en brengen daarnaast, met instemming van hun lidstaten, verklaringen, conclusies of resoluties voort waarin de internationale gemeenschap verbintenissen aangaat rond ontwikkelingssamenwerking (normatief werk). Dat normatieve werk geeft vaak te weinig de realiteit op het terrein weer, en anderzijds blijft de uitvoering van de verbintenissen op normatief niveau vaak achterwege op het terrein.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking wil daar op eigen niveau iets aan doen, door:

- **Een intensere input te leveren in het beleidsmatige werk rond ontwikkelingssamenwerking van de VN, de EU en de IFI's, met gebruik van de multilaterale en Europese coördinatiemechanismen van de FOD Buitenlandse Zaken.**
- **Een actieve opvolging en proactieve aansturing te verzekeren van de normatieve werkzaamheden rond ontwikkelingssamenwerking van multilaterale organisaties.**
- **Steun te geven aan een versterkte Economische en Sociale Raad van de VN (ECOSOC) als brug tussen het normatieve en operationele werk van de Verenigde Naties.**
- **De ontwikkeling van de rol van de VN-Commissie voor vredesopbouw in post-conflictlanden te promoten en te ondersteunen.**

Versterkte samenwerking tussen internationale organisaties

Gezien de complexiteit van de internationale hulparchitectuur vandaag is betere samenwerking tussen internationale organisaties onderling onontbeerlijk. Startpunt hiervoor is dat elke organisatie een duidelijk omschreven mandaat dient te hebben en te respecteren, met toegevoegde waarde in het systeem. Daarnaast moet elke organisatie streven naar complementariteit en synergie met andere actoren. Echte samenwerkingsverbanden, ad hoc of structureel, zijn een derde stap. Donoren kunnen bij dit alles een constructieve rol spelen.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Brengt de multilaterale hulparchitectuur in kaart op basis van de thematische actieradius van organisaties, en identificeert daarbij overlappingsen, lacunes en rivaliteiten (negatief) enerzijds en complementariteit, synergie en samenwerkingsverbanden (positief) anderzijds.**

- **Gebruikt de analyse voortvloeiend uit dergelijke “mapping” bij de selectie van partnerorganisaties, institutionele opvolging, kwaliteitsbewaking en financieringsbeslissingen.**
- **Gebruikt haar zetel in de verschillende multilaterale organisaties om hun onderlinge beleidscoherentie en –coördinatie te bevorderen.**

Hervorming van de ontwikkelingsactiviteiten van de Verenigde Naties

De VN-structuur op het terrein is momenteel te onduidelijk en te onsamenhangend. De Verenigde Naties moeten hun operationele activiteiten grondig herstructureren opdat ze “als één organisatie” actie kan ondernemen en zodoende aanzienlijk meer resultaat kan boeken. Te dien einde legde een Groep van hoog niveau inzake de coherentie van het VN-systeem begin november 2006 een aantal aanbevelingen voor aan de secretaris-generaal.

De hervorming van de operationele activiteiten van de Verenigde Naties onder eenzelfde noemer betekent niet automatisch een vermindering van activiteit, maar wel een stroomlijning van de incoherenties en overlappingsen (*Delivering as one must deliver more*). Zulks zal normaliter leiden tot grootschalige bezuinigingen en lagere operationele kosten terwijl de verwachte resultaten toch worden gehaald. Het doel hiervan is eveneens de actie van de VN op het terrein te stroomlijnen, door overlappingsen en incoherenties te vermijden. Zulks veronderstelt dus noodzakelijkerwijze een juiste verdeling van de middelen tussen agentschappen en niet zozeer een extra financiering.

De hervorming van de operationele activiteiten mag niet beperkt blijven tot een debat onder donoren. Het is zaak de ontwikkelingslanden te overtuigen en een consensus te bereiken over de grote beginselen. De noodzaak van de hervorming overstijgt de Noord-Zuidtegenstelling, het gaat er immers vooral om de relevantie van de operationele activiteiten van de Verenigde Naties te behouden.

Bij gebrek aan een consensus op het niveau van de lidstaten om de essentiële hervormingsaanbevelingen om te zetten in een politieke resolutie van de Algemene Vergadering, is het proces naar het terrein verschoven. Acht “pilotlanden” stelden zich kandidaat om een meer concrete invulling te geven aan de hervorming op het terrein.

De grote krachtlijnen van ons multilateraal beleid inzake hervorming zijn:

- **Versterking van de rol van het UNDP als door het VN-systeem gedelegeerd beheerder van de hervorming. Zulks houdt in dat de bevoegdheden van de UNDP-vertegenwoordiger op het terrein gescheiden zijn van die van de *Resident Coordinator* die het landenteam van de**

Verenigde Naties leidt. Meer inspanningen om de betrekking van *Resident Coordinator* toe te kennen aan kandidaten die afkomstig zijn van andere agentschappen dan het UNDP.

- **Aanmoediging van het hervormingsproces *One UN* zodat het wereldwijd leidt tot een grotere doeltreffendheid van de operationele activiteiten van de Verenigde Naties.**
- **De hervorming *One UN* moet worden gestuurd door de regeringen van de begunstigde landen: deze moeten aantonen dat ze zich de nieuwe werkwijzen goed eigen hebben gemaakt.**
- **België hecht er veel belang aan dat de administratieve en logistieke diensten van de agentschappen op het terrein worden gedeeld en dat de dagelijkse beheersprocedures op elkaar worden afgestemd.**
- **De hervormingsdynamiek moet uitgaan van het hoofdkantoor van de organisaties: de pilootlanden kunnen geen grondige vooruitgang boeken als het hoofdkantoor niet de politieke en consensuele wil heeft om de nodige aanzetten te geven.**
- **De *Resident Coordinator* moet de passende beslissingsbevoegdheid krijgen om de middelen juist te verdelen onder de agentschappen op het terrein. België zal elke beslissing ten gunste van de versterking van de *Resident Coordinator* steunen.**
- **Het multilaterale beleid van België zal inhouden dat het zich vaker en binnen een Europees kader tot de belangrijkste partners van de G77 richt, teneinde over de hervorming van de operationele activiteiten tot een betere consensus te komen. Dit Europees beleid ten aanzien van de grote partners van de G77 moet in de hoofdsteden worden gevoerd.**

Tegengaan van de wildgroei van fondsen en financieringsmechanismen

In hoofdstuk I werd al aangestipt dat er een verontrustende, explosieve groei is van internationale hulpactoren. Elk van die actoren heeft eigen financieringsmechanismen. Daarnaast zijn er ontelbare gedeelde of transversale financieringsstructuren. Resultaat is versplinterde hulp met hoge transactiekosten die aartsmoelijk te coördineren valt.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Pleit voor een rationalisering van de bestaande hulpkanalen.**
- **Verzet zich principieel tegen de creatie van nieuwe fondsen en financieringsmechanismen.**

3.7. Nadruk op de Europese benadering

Europa heeft een belangrijke stem bij de oplossing van wereldwijde problemen. De uitdagingen van de globalisering zoals armoedebestrijding, klimaatverandering, eerlijke handel, de bestrijding van aids, het opvangen van de gevolgen van de economische crisis,... vragen een antwoord op Europees niveau. Ontwikkelingssamenwerking is, naast ondermeer het handelsbeleid en het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid, een van de instrumenten waarmee de EU dit antwoord wil bieden.

Ontwikkelingssamenwerking kreeg met het verdrag van Maastricht een plaats in het EU-verdrag. In het Verdrag van Lissabon wordt deze nog sterker verankerd. Armoedebestrijding wordt er erkend als een primordiale doelstelling van de EU.

Ontwikkelingssamenwerking en het Verdrag van Lissabon

1. Het Europese ontwikkelingsbeleid

Het Europese ontwikkelingsbeleid heeft gedurende de laatste tien jaar een aanzienlijke evolutie doorgemaakt. De Europese Unie heeft zich ertoe verbonden om haar praktijken te wijzigen, om haar hulp te verhogen en om de doeltreffendheid ervan te verhogen. Dit engagement geldt niet alleen voor de Commissie maar ook voor de lidstaten. Gecoördineerde thematische en sectorale benaderingen en toezeggingen over een betere taakverdeling moeten de Lidstaten en de Commissie toestaan om gezamenlijke waarden, beginselen en doelstellingen na te streven. (2005 Europese Consensus inzake Ontwikkelingssamenwerking; Gedragscode inzake taakverdeling). Daarbij wordt de nadruk gelegd op een echte partnerschaprelatie met de ontwikkelingslanden teneinde de verhouding donor-begunstigde te overstijgen. Deze nieuwe praktijken zijn het stadium waarin ontwikkelingssamenwerking werd herleid tot de financiering van individuele projecten ver vooruit. De donoren hechten thans veel meer belang aan het ondersteunen van nationale strategieën en plaatsen de beleidsdialoog in het centrum van de relatie met de partnerlanden. De Europese Unie is op die manier tevens een cruciale speler geworden van de Agenda's van Parijs en Accra inzake hulpdoeltreffendheid.

2. Het institutionele kader: de gevolgen van het Verdrag van Lissabon

In het Verdrag zelf wordt het belang van ontwikkelingssamenwerking en van armoedebestrijding op verscheidene plaatsen onderstreept. In de eerste plaats wordt het "uitroeien van de armoede" vermeld bij waarden en algemene doelstellingen van de Europese Unie (VEU, artikel 3, paragraaf 5). Terzelfder tijd wordt ontwikkelingssamenwerking een van de domeinen van het externe optreden van de Europese Unie (VWEU, Deel V over het externe optreden van de EU). "Duurzame ontwikkeling van ontwikkelingslanden op economisch, sociaal en milieuvlak met het oog op het uitroeien van de armoede" wordt ook vermeld als een van de doelstellingen van het externe optreden van de EU (VEU, artikel 21, paragraaf 2 d.). Ten slotte wordt het 'terugdringen en op termijn, het uitroeien van de armoede' vermeld als basisdoelstelling van de ontwikkelingssamenwerking (VWEU, artikel 208).

Sedert de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon zit de Hoge Vertegenwoordigster de vergaderingen voor van de Europese Raad Buitenlandse Zaken, daarbij inbegrepen Ontwikkelingssamenwerking. Tijdens het Belgische voorzitterschap heeft de Hoge Vertegenwoordigster eveneens

voor de eerste maal de informele Raad van de Ministers van Ontwikkelingssamenwerking voorgezeten.

Het mandaat van de Hoge Vertegenwoordigster inzake de coherentie van de externe betrekkingen verschaft haar op een heel natuurlijke wijze een belangrijke rol in elk van de domeinen van het externe optreden, ontwikkelingssamenwerking inbegrepen. De Europese Dienst voor het Externe Optreden (EDEO) heeft daarenboven betekenisvolle bevoegdheden gekregen op het vlak van de programmering van de hulp (Beslissing van de Raad van juli 2010 inzake de EDEO). Deze verantwoordelijkheid wordt niettemin gedeeld met de Europese Commissie die niet alleen een Commissaris Ontwikkelingssamenwerking behoudt, maar die tevens over initiatiefrecht in deze materie beschikt. De Commissie moet in het bijzonder instaan voor de coördinatie die er moet voor zorgen dat de “ontwikkelingssamenwerking van de Unie en die van de Lidstaten elkaar aanvullen en versterken” (VWEU artikel 210). Overigens is het roterend voorzitterschap (en niet de Europese Dienst voor het Externe Optreden) verantwoordelijk voor het leiden van de werkgroepen die bevoegd zijn in zake ontwikkelingssamenwerking (Ontwikkelingscomité - CODEV; Comité voor de ACS-landen – ACP Groep; Comité voor Humanitaire hulp en voedselhulp - COHAFA).

De toestand op het vlak van de ontwikkelingssamenwerking is dus heel apart. De agenda van de Ministerraad wordt bepaald door de Hoge Vertegenwoordigster, maar hij wordt beïnvloed enerzijds door het wetgevend werk van de Europese Commissie en anderzijds, zij het in mindere mate, door het roterend voorzitterschap dat nog steeds bepaalde thema's kan vooropstellen op het niveau van de verschillende werkgroepen.

Het Verdrag van Lissabon verschaft de basis voor een meer coherent buitenlands beleid van de Europese Unie, waarbij de diplomatieke relaties, het handelsbeleid, het antwoord op humanitaire crisissen en de ontwikkelingssamenwerking elkaar versterken binnen een globale benadering.

Men kan stellen dat een van de grote verwezenlijkingen van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie (tweede semester 2010) precies was dat ontwikkelingssamenwerking een belangrijke plaats kreeg in het Europese buitenlandse beleid. Dit gebeurde door 100 procent in te spelen op het Verdrag van Lissabon en te vermijden dat de ontwikkelingsdimensie zou worden gemarginaliseerd in de Europese ambitie om een veel sterkere globale actor te worden.

België heeft er naar gestreefd om het debat over de rol van ontwikkelingssamenwerking in de schoot van de buitenlandse betrekkingen van de Europese Unie te plaatsen in het kader van de kansen die het Verdrag van Lissabon ter zake biedt. Men kan van dit nieuwe institutionele kader inderdaad verwachten: a) dat het bijdraagt aan de doelstelling om de armoede uit te roeien door synergiën te scheppen tussen ontwikkelingssamenwerking en andere domeinen van buitenlands beleid die een impact hebben op de ontwikkelingswereld; b) dat het bijdraagt tot het versterken van de coherentie tussen het binnenlands en buitenlands beleid van de EU, in het perspectief van ontwikkeling (Coherentie van beleid inzake ontwikkeling); c) dat het de agenda inzake doeltreffendheid van de hulp dient door de Europese coördinatie te bevorderen via de Europese Dienst voor Extern Optreden.

De ontwikkelingsbenadering impliceert dat de nadruk wordt gelegd op het ondersteunen van het openbaar beleid van de derde landen om interne en structurele langere termijn evoluties te stimuleren, niet enkel vanuit de solidariteitsgedachte, maar ook in het wederzijdse belang van de ontwikkelingspartners (globale uitdagingen, veiligheid, migratie,...)

Het verdrag van de EU voorziet dat zowel de lidstaten van de EU als de Europese Commissie initiatieven kunnen nemen. Samen zijn ze goed voor ongeveer 60 procent van de wereldwijde hulpstromen. De Europese Unie is daarmee de grootste donor wereldwijd. Europa is ook de belangrijkste handels- en investeringspartner van ontwikkelingslanden.

De laatste jaren is de EU dan ook opgetreden als een echte “*force de proposition*”. Voorafgaandelijk aan grote internationale afspraken zoals het derde High Level Forum on Aid Effectiveness (Accra, 2008) en de United Nations Follow-up Conference on Financing for Development (Doha, 2008), legde de EU gezamenlijke standpunten vast. De EU slaagde op deze manier, als grote donor, te wegen op de afspraken die er werden gemaakt. Ook bij bijeenkomsten in VN-verband worden de EU-standpunten gecoördineerd. Met de uitbreiding van de EU en de opkomst van nieuwe actoren zoals China, India, Brazilië neemt de noodzaak aan coördinatie overigens alleen maar toe.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking wil sterk investeren in deze Europese pijler. De middelen die België voor de EU reserveert zijn dan ook omvangrijk.

De instrumenten

Een belangrijk aspect van de ontwikkelingssamenwerking van de Europese Unie is het partnerschap met de ACS-landen (Afrika, Caribisch Gebied, Stille Oceaan). Dit partnerschap stoelt op de Overeenkomst van Cotonou die in 2000 ondertekend werd door de ACS-landen en de Europese Unie. De Overeenkomst van Cotonou werd voor een periode van twintig jaar gesloten en ligt in het verlengde van de Overeenkomst van Yaoundé en de Overeenkomst van Lomé. Ze heeft ten doel de economische, sociale en culturele ontwikkeling van de ACS-landen te bevorderen en te versnellen en bij te dragen tot vrede en veiligheid. De Overeenkomst van Cotonou kan om de vijf jaar worden herzien. De eerste herziening had plaats in 2005; de tweede in 2010.

De Overeenkomst van Cotonou rust op vijf pijlers:

- De versterking van de politieke dimensie van het partnerschap. De sleutelgegevens van deze pijler zijn: politieke dialoog, vredesopbouw, conflictpreventie en -oplossing, eerbiediging van de rechten van de mens en van de democratische beginselen, goed beheer van overheidszaken en samenwerking inzake veiligheid.
- De participatieve aanpak: versterking van de rol van het maatschappelijk middenveld, van de privé-sector en van de andere niet-overheidsactoren.

- Ontwikkeling en armoedebestrijding: de drie belangrijke componenten van deze samenwerking zijn: economische ontwikkeling (ontwikkeling van de privésector, macro-economische stabiliteit, economische sectorale beleidsmaatregelen), sociale en menselijke ontwikkeling (sociale sectorale beleidsmaatregelen, culturele ontwikkeling enz.) alsmede regionale integratie en samenwerking.
- Samenwerking op economisch en handelsgebied: een nieuw kader is vastgelegd als antwoord op de stopzetting van het preferentiële handelstelsel, dat niet strookte met de WTO-regels. Voortaan moeten de partners Economische Partnerschapsovereenkomsten (EPOs) sluiten. Deze beogen het handelsverkeer te liberaliseren en een einde te maken aan het stelsel van niet-wederkerige preferenties waarin de Overeenkomst van Cotonou voorziet. Met het oog op de onderhandelingen over deze EPOs, zijn de ACS-landen ondergebracht in zes regio's (Caraïben, Stille Oceaan, West-Afrika, Centraal-Afrika, Noord-Afrika en Oost-Afrika). De landen/regio's die een EPO hebben gesloten, hebben quotumvrije toegang tot de EG-markt en zijn vrijgesteld van douanerechten.
- De financiële samenwerking behelst de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de EOF-fondsen: programmering van de hulp, transport van de rijkdommen, enz.

Het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) is het belangrijkste financieel instrument dat uitvoering geeft aan het ACS-EU-partnerschap. Het 10^e EOF bestrijkt de periode 2008-2013 en is goed voor een totaal bedrag van 22.686 miljoen euro.

Om de vorderingen ter zake van (goed) bestuur van de ACS-landen te bestendigen en verder uit te bouwen, wordt een zogenoemd extra "aanmoedigingsbedrag" in de nationale allocatie voorzien, afhankelijk van de verbintenis die het partnerland aangaat om bestuurlijke hervormingen door te voeren. Deze aanpak (Governance Incentive Tranche) ziet goed bestuur als een belangrijke dimensie van het welslagen van de samenwerkingsbeleidsmaatregelen en legt de nadruk op het stimuleren van de politieke dialoog.

Naast de bijdragen aan het Europees Ontwikkelingsfonds (aan 3,53% van de totale bijdragen van de EU-lidstaten of 800 miljoen euro voor de periode 2008-2013), is er de bijdrage aan de EU-begroting met de diverse regionale en thematische hulpinstrumenten van de Europese Commissie (Instrument voor Ontwikkelingssamenwerking, Nabuurschapinstrument, humanitaire hulp, etc.). Ze maken deel uit van hoofdstuk IV van de EU-begroting ("*The EU as a global partner*"). Het grootste deel van deze programma's is volledig ODA-aanrekenbaar.

Beleidskeuzes

België trekt voluit de Europese kaart, werkt actief mee aan het tot stand komen van een Europees ontwikkelingsbeleid, en is bereid om het nationale samenwerkingsbeleid in te schakelen in deze

Europese dynamiek. Vanuit organisatorisch en procedureel oogpunt betekent dit een actieve inbreng in de discussies die gevoerd worden in de raadsgroepen CODEV en ACP (in voorbereiding op de EU-Ministerraden en de EU-ACP-vergaderingen), in de beheerscomités van het Europees Ontwikkelingsfonds en van het Instrument voor Ontwikkelingssamenwerking, expertengroepen en informele bijeenkomsten van de EU-Ministers van ontwikkelingssamenwerking of de Directeurs-generaal Ontwikkelingssamenwerking van de EU etc. België neemt ook deel aan het overleg van de EU Like-minded groep.

Vanuit het oogpunt van het beleid zijn er, naast de voortdurende aandacht voor het nakomen van de ODA verbintenissen (“meer hulp”), de inspanningen voor het verbeteren van de doeltreffendheid van de hulp (“betere hulp”), onder meer door een EU gedragscode over werkverdeling (*Division of Labour*). Het is dit debat dat ertoe geleid heeft dat de Belgische gouvernementele samenwerking in de allocatie van zijn landenenvoloppen een element van selectiviteit heeft ingevoerd en, met uitzondering van Centraal Afrika, zijn activiteiten beperkt tot twee sectoren. Om dezelfde reden schenkt België ook meer aandacht aan gedelegeerde coöperatie.

Een groot potentieel van de Europese ontwikkelingssamenwerking ligt ongetwijfeld in de zogenaamde coherentieagenda. Heel wat beleidsdomeinen (buitenlandse handel, landbouwbeleid, milieuwetgeving, investeringen, concurrentiebeleid, enz...) worden in sterke mate bepaald door de Europese instanties maar wegen ook zeer zwaar door in de relaties met de ontwikkelingslanden, niet het minst door hun vaak belemmerende impact. Het is dan ook van het allergrootste belang om de (mogelijk) negatieve effecten van die Europese besluitvorming op de ontwikkelingskansen van de derde wereldlanden te onderkennen en af te wenden. Die coherentieagenda kan enkel op het Europese vlak op een effectieve wijze worden ingevuld. De problematiek van de aanpak van de klimaatswijziging moet in deze context worden gezien.

België heeft ook aandacht voor het probleem van de integratie van de ACS landen in de wereldhandel, conform met de regels die gelden binnen de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Een aantal van de partnerlanden hebben een Economisch Partnerschapsakkoord (EPA) met de Europese Unie getekend. Daarin wordt de handel in goederen tussen Europa en de betrokken ontwikkelingslanden geliberaliseerd. België maakt middelen vrij om de betrokken landen te helpen om ten volle te kunnen profiteren van deze liberalisering en zal ook in de toekomst middelen vrijmaken voor deze handelondersteunende maatregelen.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking heeft blijvende aandacht voor Afrika, langs de uitvoering van de partnerschappen van het EU-Afrika strategisch partnerschap en voor de ondersteuning van de Millenniumdoelstellingen via de EU *Agenda for Action on MDGs*.

Europa is ook een belangrijke speler op humanitair vlak. De EU nam een Europese Consensus voor humanitaire hulp en een actieplan aan. Het plan moet ervoor zorgen dat de EU in zijn bijdrage tot de internationale humanitaire respons maximaal doeltreffend optreedt.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking spant zich ook actief in om het ontwikkelingsbeleid van de nieuwe lidstaten mede vorm te geven en te ondersteunen en om de rol van de niet-statelijke actoren sterker te maken.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal ijveren voor:

- **Een sterkere Europese Ontwikkelingssamenwerking die volledig gevoed wordt door eigen middelen van de Unie.**
- **Een verdere versterking van de gemeenschappelijke basis van de ontwikkelingsstrategieën van Lidstaten en Commissie.**
- **Een versterking van het gemeenschappelijke Europees optreden in internationale fora (Bretton Woods-instellingen, VN-Fondsen en Programma's, Gespecialiseerde Instellingen, Internationale Conferenties).**
- **Een dynamische invulling van de synergie tussen lidstaten en Commissie.**
- **Een actieve uitvoering van de *Division of labour*-benadering op landenniveau.**
- **Bijdragen tot een succesvol groepsvoorzitterschap van de EU in 2010, met een bijzondere aandacht voor de 10de verjaardag van de Millennium Declaration, het operationaliseren van de *aid effectiveness* agenda, een verhoogde samenwerking met de "nieuwe" lidstaten van de EU en de *European Development Days*.**

3.8. Naar een hechte samenwerking tussen Ontwikkelingssamenwerking en Financiën

Institutionele aspecten

De Bretton Woods-instellingen (BWI) en IFI's spelen een belangrijke rol in het ontwikkelingsgebeuren. Vooral het Internationale Muntfonds en de Wereldbank kunnen een impact hebben die zwaar doorweegt in het beleid en de activiteiten van de ontwikkelingslanden, ten goede en ten kwade. De recente financiële crisis heeft die rol, die enigszins tanend was, opnieuw op het eerste plan gebracht. Het is daarom van essentieel belang dat de keuzes die worden gemaakt in Washington, aansluiten bij de reële behoeftes van de ontwikkelingspartners.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking heeft twee attachés in Washington belast met het opvolgen en ondersteunen van de beleids- en programmabeslissingen die door de BWI-instellingen worden genomen. Hun input en deelname berust vooralsnog echter uitsluitend op informele en afspraken tussen de departementen Financiën en Ontwikkelingssamenwerking. Ook in Brussel wordt het overleg tussen beide administraties gebaseerd op constructieve maar informele regelingen.

Sedert enkele jaren neemt de minister van Ontwikkelingssamenwerking regelmatig deel aan de lente- en herfstvergaderingen van het Ontwikkelingscomité van Wereldbank en IMF. Ook deze deelname gebeurt op een informele ad-hoc basis, aangezien het KB van december 2001 de verantwoordelijkheid voor de BWI-instellingen nog steeds exclusief toekent aan de Minister van Financiën.

Om de Belgische standpuntbepaling in de Wereldbank en de coherentie van het Belgische buitenlandse beleid te verbeteren dient, naar het voorbeeld van heel wat andere toonaangevende donorlanden, te worden gestreefd naar een gemengde vertegenwoordiging (bestaande uit vertegenwoordigers van de administratie Financiën en de administratie Ontwikkelingssamenwerking) in de beheers- en beslissingsorganen van de Wereldbank, temeer daar de volledige bijdrage van België aan de Wereldbank gedragen wordt door de begroting Ontwikkelingssamenwerking. Op die wijze kan de inbreng van Ontwikkelingssamenwerking in de werking van de Wereldbank op een meer stabiele en formele basis plaats hebben.

Ook bij het IMF zou rond specifieke aspecten die te maken hebben met partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking of met het verlenen van technische bijstand, intenser overleg tussen beide administraties moeten tot stand komen. Om de coherentie en relevantie van de Belgische positie te garanderen, zou er ook op systematischere wijze input gevraagd kunnen worden van de relevante bilaterale en multilaterale posten van het Belgische vertegenwoordigingsnetwerk. Het departement Ontwikkelingssamenwerking streeft evenwel niet naar een gemengde vertegenwoordiging bij het IMF.

Tezelfdertijd moet in Brussel een formeel interdepartementaal platform worden opgericht dat verantwoordelijk is voor de coördinatie van de Belgische vertegenwoordiging bij de Bretton Woods Instellingen. Deze coördinatie kan onder meer worden versterkt door regelmatige personeelsuitwisselingen tussen de administraties Financiën en Ontwikkelingssamenwerking.

- **De Belgische Ontwikkelingssamenwerking streeft naar een gemengde vertegenwoordiging bij de beheers- en beslissingsorganen van de Wereldbank in Washington.**
- **De bestaande informele samenwerking tussen de betrokken Federale Overheidsdiensten, vertegenwoordigingen en ambtenaren wordt verder uitgebouwd, verstevigd en geformaliseerd.**

De financiële bijdragen van België aan de Wereldbank en operationele samenwerking

De financiële bijdragen van België aan de Wereldbank kunnen in twee categorieën worden onderverdeeld: enerzijds, de verplichte en regelmatige bijdragen aan de instanties van de Wereldbankgroep en, anderzijds, de vrijwillige bijdragen aan een aantal programma's van de Wereldbank. Het grootste deel van de bijdragen houdt rechtstreeks verband met de verwezenlijking van de MDG's. Het leeuwendeel van de verplichte bijdragen gaat naar de IDA, het concessioneel orgaan van de Bank dat 1,55% van zijn algemene middelen (core bijdragen) van België ontvangt. Deze middelen worden als concessionele leningen of schenkingen aan de armste ontwikkelingslanden toegekend. België gaat nauwgezet na of de leningen of schenkingen die door de Raad van Bestuur van de Wereldbank worden toegekend, daadwerkelijk bijdragen tot de millenniumdoelstellingen. Vooral wanneer het gaat om de 18 partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, ziet de Belgische vertegenwoordiger binnen de Raad van Bestuur en de ontwikkelingsattachés in Washington en in de concentratielanden, erop toe dat de MDG's naar behoren worden meegewogen wanneer nieuwe projecten of programma's van de IDA ten gunste van deze landen, moeten worden goedgekeurd.

Naast de verplichte regelmatige bijdragen aan de IDA, betaalt België ook vrijwillige bijdragen (non core) voor een aantal specifieke programma's die door Ontwikkelingssamenwerking worden gefinancierd en die via een geheel van trust funds door de Wereldbank worden beheerd. Deze vrijwillige bijdragen moeten ervoor zorgen dat de uitstekende expertise van de Wereldbank (en het IMF) in hun gespecialiseerde domeinen voldoende of additioneel ter beschikking komt van de Belgische partnerlanden en dat aldus de relevantie van de samenwerking toeneemt: de Belgische ontwikkelingssamenwerking wil zich aldus richten naar deze sectoren en thema's waarin de instellingen daadwerkelijk een comparatief voordeel hebben zoals analytisch beleidsvoorbereidend onderzoek, steun aan het beleidsbeslissingsproces, versterken van de institutionele context en het verbeteren van de fiduciaire standaarden.

In de afgelopen jaren zijn de Wereldbank, de Verenigde Naties en de Europese Commissie begonnen om samenwerkingsmethoden te verfijnen met het oog op een betere coördinatie in crisis- en post-crisis situaties. Zo tekenden de Wereldbank en de VN in oktober 2008 het *UN-World Bank Partnership Framework for Crisis and Post-Crisis Situations*, en besloten ze diezelfde maand samen met de Europese Commissie om op gezamenlijke wijze post-crisissituaties te evalueren en te ondersteunen en herstelinspanningen te plannen. Op deze eerste stappen is ondertussen voortgebouwd, bijvoorbeeld via het specificeren van samenwerkingsmodaliteiten in het rapport van de VN-Secretaris-Generaal over postconflict vredesopbouw van 2009. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal ervoor waken dat

deze intentieverklaringen geen dode letter blijven door in deze verschillende fora voor de voortzetting en implementatie van de samenwerking te pleiten.

De ontwikkelingsattachés verzekeren de opvolging van de Belgische vrijwillige bijdragen aan de initiatieven en trust funds van de Bank. Op jaarlijkse overlegvergaderingen tussen België en de Wereldbank worden ten behoeve van de Wereldbank en de Belgische autoriteiten richtlijnen vastgelegd met betrekking tot de planning en de toekenning van de middelen aan de trust funds voor het komende jaar.

- **De Belgische ontwikkelingssamenwerking richt de eigen vrijwillige multilaterale bijdragen van de Wereldbank op de volgende domeinen:**
 - **Verbetering van de voorbereiding en de toepassing van strategienota's rond armoedebestrijding.**
 - **Versterking van het macro-economische beheer zowel op het niveau van het fiscale en monetaire als het schuldenbeleid.**
 - **Bevordering van behoorlijk bestuur en de strijd tegen corruptie.**
- **De Belgische Ontwikkelingssamenwerking verzekert een goede doorstroming tussen het bilaterale samenwerkingsbeleid in de 18 partnerlanden en de besluitvorming in Washington.**
- **De Belgische Ontwikkelingssamenwerking spant zich tevens in om de synergie tussen de Wereldbank, de VN en de Europese Commissie, met name in crisis- en post-crisissituaties, verder te ontwikkelen.**

HOOFDSTUK IV. GEOGRAFISCHE , THEMATISCHE EN SECTORALE INVALSHOEKEN

België wil in de multilaterale samenwerking niet alleen institutionele beleidsaccenten leggen, maar ook inhoudelijk een multilateraal beleid ontwikkelen met geografische, thematische en sectorale aandachtspunten. De Millennium Ontwikkelingdoelstellingen vormen hierbij het uitgangspunt, evenals het Belgische beleidskader voor ontwikkelingssamenwerking, dat werd uitgetekend in de recente beleidsnota's aan het Parlement (2008 en 2009).

4.1. De wenselijkheid van geografische, thematische en sectorale aandachtspunten in het multilaterale ontwikkelingsbeleid

De keuze voor multilaterale ontwikkelingssamenwerking impliceert dat België zich inschrijft in een internationale belangengemeenschap, veeleer dan een eigen agenda te promoten. Er kan bijgevolg geen sprake zijn van een instrumentalisering van de multilaterale samenwerking voor nationale prioriteiten.

Toch zijn inhoudelijke aandachtspunten omwille van vijf redenen zinvol:

1. De activiteiten van multilaterale organisaties, op het terrein maar ook op de hoofdzetel, zijn een belangrijke inspiratiebron voor het Belgische ontwikkelingsbeleid in een land, thema of sector.
2. België kan bij de multilaterale partnerorganisaties onmogelijk alle actiedomeinen en landen degelijk opvolgen. Toespitsing op een beperkt aantal prioritaire domeinen bevordert kwalitatieve institutionele opvolging.
3. Inhoudelijke aandachtspunten maken multilaterale samenwerking minder abstract voor het grote publiek, ten voordele van een groter maatschappelijk draagvlak.
4. Door dezelfde invalshoeken te hanteren voor de verschillende hulpkanalen bevorderen wordt de ontschotting bevorderd tussen de bilaterale directe en indirecte, multilaterale en humanitaire ontwikkelingssamenwerking. Ontschotting bevordert leerprocessen binnen de eigen organisatie.
5. De Belgische ontwikkelingssamenwerking kan in internationale fora een nuttige rol spelen op het vlak van haar expertisedomeinen, zoals vredesopbouw in de Grote Merenregio.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking werkt in de bilaterale directe samenwerking met achttien prioritaire partnerlanden, in vijf prioritaire sectoren en met vier sectoroverschrijdende thema's.

De geografische, sectorale en thematische prioriteiten van het algemene Belgische beleid ontwikkelingssamenwerking.

Geografisch gaat het om de 18 partnerlanden: Algerije, Benin, Bolivia, Burundi, DR Congo, Ecuador, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Palestijnse gebieden, Peru, Rwanda, Senegal, Tanzania, Uganda, Vietnam en Zuid-Afrika.

Sectoraal gaat het om: (1) basisgezondheidszorg met inbegrip van reproductieve gezondheidszorg; (2) onderwijs en vorming; (3) landbouw en voedselzekerheid; (4) basisinfrastructuur; (5) conflictpreventie en maatschappijopbouw met inbegrip van ondersteuning van de eerbied voor de menselijke waardigheid, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.

Thematisch gaat het om: (1) het op een evenwichtige wijze rechten en kansen geven aan vrouwen en mannen; (2) de zorg voor het leefmilieu; (3) de sociale economie; en (4) kinderrechten.

Het spreekt voor zich dat België de activiteiten van multilaterale organisaties in die prioritaire landen en domeinen nauw zal opvolgen, met het oog op een kruisbestuiving tussen de bilaterale (directe en indirecte) en multilaterale samenwerking.

Toch zijn de geografische, sectorale en thematische aandachtspunten voor de multilaterale samenwerking niet helemaal dezelfde als die van de bilaterale samenwerking. Het is immers belangrijk dat multilaterale organisaties actief zijn in domeinen en landen waar bilaterale actoren onvoldoende aanwezig zijn. Ook is het wenselijk dat multilaterale organisaties zich specialiseren in domeinen waarin ze comparatieve voordelen hebben.

Daarom wenst België in het multilateraal beleid op geografisch vlak aandacht te vragen voor fragiele staten, (post)conflictlanten, vergeten crisissen, de zogeheten “hulpwezen” (landen die door donoren verwaarloosd worden) en landen getroffen door een humanitaire ramp. Sectoraal en thematisch worden multilaterale inspanningen bevorderd voor de bevordering en de bescherming van *global public goods*, zoals klimaat; voor delicate kwesties waar de neutraliteit en legitimiteit van bilaterale donoren sneller ter discussie staat, zoals mensenrechten en “statebuilding”; en voor domeinen waarin de omvangrijke en voorspelbare hulpvolumes van multilaterale organisaties een troef zijn, zoals infrastructuur.

De voornaamste manier om vorm te geven aan geografische, thematische of sectorale aandachtspunten in het multilateraal beleid, is de keuze van partnerorganisaties met een mandaat dat aansluit bij die prioriteiten. De keuze voor maximale *core*-financiering maakt het mogelijk om het mandaat van een

partnerorganisatie in zijn geheel te ondersteunen. Een tweede manier is impulsen geven, onder de vorm van aangepaste bijdragen of via standpuntinname in de beslissingskanalen van multilaterale organisaties, opdat deze zich in de uitvoering van hun mandaat toespitsten op die landen en domeinen waarin hun toegevoegde waarde het grootst is.

Een derde manier om de inhoudelijke invalshoeken vorm te geven is het gebruik van de kennis van multilaterale organisaties om het eigen beleid in bepaalde landen, thema's of sectoren aan te scherpen of te vernieuwen. Multilaterale organisaties zijn immers veel meer dan loutere uitvoeringskanalen van ontwikkelingshulp met bepaalde comparatieve voordelen. Internationale organisaties zijn veelal ook waardevolle kenniscentra waaruit België kan putten om het Belgische thematische en sectorale ontwikkelingsbeleid te voeden met nieuwe normen en standaarden, ideeën en methoden. Zij hebben immers breed zicht op succesrecepten van ontwikkelingsbeleid, en zij slagen er in om internationaal talent aan te trekken dat visie kan uittekenen. Veel multilaterale organisaties, en met name de VN en de EU, zijn bovendien de bron, het geheugen en de waakhond van de internationale standaarden en normen waarop het nationaal beleid op geografisch, thematisch of sectoraal vlak zich wil enten. De Belgische verwachtingen op dit vlak ten aanzien van de multilaterale organisaties zijn hoog. België wil zijn partnerorganisaties hierop kunnen aanspreken en ook afrekenen door stijgende of dalende bijdragen.

Ten vierde wil België de werkzaamheden van multilaterale organisaties in bepaalde landen en domeinen, ook op normatief vlak, helpen aansturen. Dit gebeurt vooral in de bestuursorganen van de partnerorganisaties, maar ook meer stroomopwaarts (budgetopmaak, voorbereiding strategieplannen, benoeming organisatiehoofden,...) en stroomafwaarts (monitoring en evaluatie, tijdens jaarlijks overleg). Occasioneel zal België in staat zijn om, op basis van nationale geografische, thematische of sectorale expertise, kritisch bij te dragen tot de strategische oriëntaties van de activiteiten van een multilaterale organisatie.

Een vijfde vertaling van de inhoudelijke aandachtspunten is de organisatie van lezingen, seminars etc. over het werk van een multilaterale organisatie rond belangrijke thema's.

Ten zesde kan een multilaterale organisatie in een partnerland extra financiering krijgen voor de werkzaamheden in een bepaald land, onder de vorm van gedelegeerde samenwerking of geormerkte humanitaire financiering.

Ten slotte kan het werk van een multilaterale organisatie in een voor België belangrijk land of domein een duw in de rug krijgen door het sponsoren van Belgisch personeel in corresponderende diensten.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Wil zich via de multilaterale samenwerking inschrijven in een internationale belangengemeenschap, eerder dan eigen prioriteiten op te dringen.**
- **Hanteert bewust inhoudelijke aandachtspunten in het multilateraal beleid vanuit de overtuiging van de meerwaarde en de terugverdieneffecten voor het eigen beleid en de eigen organisatie.**
- **Streeft naar een kruisbestuiving tussen de multilaterale en de bilaterale samenwerking via gelijklopende aandachtspunten in beide kanalen.**
- **Moedigt multilaterale organisaties tegelijk aan om geografisch, sectoraal en thematisch actief te zijn in die landen en domeinen waar bilaterale actoren onvoldoende aanwezig zijn, of waarin ze zelf comparatieve voordelen hebben.**
- **Geeft de geografische, thematische en sectorale aandachtspunten in de multilaterale samenwerking vorm via de keuze van partnerorganisaties, impulsen voor de optimale invulling van mandaten, het benutten van multilaterale kenniscentra, het aanreiken van nationale expertise in multilaterale fora, geormerkte financiering op landenniveau, en het strategisch aanbieden van personeelsmiddelen.**

4.2. Algemeen kader: de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen

Het kernmandaat van de Verenigde Naties inzake economische en sociale ontwikkeling is vastgelegd in artikel 55 van het VN-Handvest, met name een multilaterale actie ter bevordering van de economische en sociale ontwikkeling als voorwaarde voor stabiliteit.

De Millenniumverklaring is in zeker opzicht de eigentijdse herformulering van deze verbintenis. Ze is uitgedrukt in kwantitatieve doelstellingen die moeten worden gehaald tegen 2015. De Millenniumverklaring vormt de politieke grondslag van een hernieuwde consensus rond de 8 Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen (MDGs)²⁵.

De andere multilaterale organisaties hebben dit kader ingepast in hun eigen strategieën en beleidsmaatregelen. Voornoemde doelstellingen worden niet beschouwd als analytische of wetenschappelijke instrumenten. Ze vormen veeleer de neerslag van een politieke consensus op

²⁵ 1 - Extreme armoede en honger bestrijden. 2 - Voorzien in basisonderwijs voor iedereen. 3 - Gendergelijkheid bevorderen. 4 - Kindersterfte terugdringen. 5 - De gezondheid van moeders verbeteren. 6 - De strijd aanbinden tegen aids/hiv, malaria en andere ziektes. 7 - Zorgen voor een duurzaam milieu. 8 - Een wereldwijd ontwikkelingspartnerschap opzetten.

wereldniveau over de noodzaak grote vooruitgang inzake “menselijke” ontwikkeling te boeken op de belangrijkste gebieden zoals gezondheidszorg, onderwijs, gendergelijkheid en milieu. Het is dan ook van het grootste belang dat onze multilaterale strategie rechtstreeks wordt afgestemd op de multilaterale organisaties die een of meerdere Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen in hun programma hebben opgenomen.

Het is niet zo dat alle aandacht nu alleen nog moet uitgaan naar de verwezenlijking van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen en dat andere beleidsdoelen hierdoor op de helling komen te staan. De Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen bieden in de eerste plaats een meetbaar en resultaatgericht referentiekader. Ze mobiliseren in meer of mindere mate de publieke opinie, zowel ten aanzien van de donoren als ten aanzien van de begunstigde landen. In deze tijd van financiële en economische crisis kan de internationale gemeenschap het zich niet veroorloven af te stappen van de vooropgestelde Doelstellingen en de verbintenissen die aan de vooravond van het derde millennium werden gedaan, niet na te komen. Toch is enige zin voor realisme en bescheidenheid aan de orde: het is duidelijk dat we in 2015 genoeg zullen moeten nemen met een gedeeltelijke verwezenlijking van de MDGs, vanuit een statistisch en geografisch oogpunt. België wil evenwel zijn actie en die van de multilaterale gemeenschap voortzetten om bij te dragen tot de verwezenlijking, zij het gedeeltelijk of met wisselend succes, van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen, met name in Afrika. België is immers nog steeds de overtuiging toegedaan dat ontwikkeling niet tot stand kan worden gebracht zonder een kwaliteitsvolle menselijke ontwikkeling.

4.3. Een rechtenbenadering

Het concept van de Millenniumverklaring is veel breder dan de acht doelstellingen die er werden uitgehaald. De Millenniumverklaring is een consensueel geheel van dimensies die voorheen waren versnipperd. Voor het eerst, in het vooruitzicht van een nieuw millennium, koppelen de Verenigde Naties op het hoogste niveau ontwikkeling aan veiligheid, democratisch bestuur, eerbiediging van de fundamentele mensenrechten en duurzame ontwikkeling. De mensenrechten, met inbegrip van de gelijkheid van mannen en vrouwen, moeten worden gezien als een horizontale krachtlijn van ons multilateraal beleid die in alle multilaterale organisaties moet worden doorgetrokken. Een rechtenbenadering van ontwikkeling betekent in essentie dat de betrokken overheden, zowel in het Zuiden als in het Noorden de maatregelen nemen die nodig zijn opdat de bevolking maximaal toegang zou krijgen tot basisdiensten op het vlak van onderwijs, volksgezondheid, water enz... binnen de bestaande budgettaire en technische beperkingen.

- **België zal zich bij het bepalen van de politieke en strategische oriëntaties van de agentschappen laten leiden door een rechtenbenadering (*Human Rights Based Approach*), niet in het minst in organisaties waarvoor de rechtenbenadering een kerntaak is (UNDP, UNICEF, UNFPA, UNIFEM, OHCHR, ILO,...).**

4.4. Voedselzekerheid (MDG 1)

De jongste tijd, met de voedselcrisis en de voedselonzekerheid op de achtergrond, staat het landbouwvraagstuk weer op de internationale agenda. De eerste Millennium Ontwikkelingsdoelstelling - extreme armoede met de helft verminderen maar ook de vermindering met de helft (tussen 1990 en 2015) van het aandeel van de bevolking dat honger lijdt - is andermaal een actueel agendapunt. Op basis van een aantal indicatoren zoals ondergewicht bij kinderen jonger dan 5 jaar en ondervoeding, kan worden gesteld dat dringend iets moet worden ondernomen en dat een groots opgevat multilateraal beleid in de landbouwsector aan de orde is:

- **De voedselcrisis vormt een bedreiging voor de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen. België wil zich inzetten voor een groots opgevat multilateraal beleid inzake steunverlening aan de landbouwproductiviteit en de vermindering van de voedselonzekerheid, door meer te investeren in de organisaties en agentschappen van het VN-systeem, die een meerwaarde bieden voor de landbouwproductie en het landbouwonderzoek.**

4.5. De rechten van het kind (MDG 2 en 4)

De situatie betreffende de rechten van het kind baart zeer veel zorgen. Hun rechten worden met voeten getreden, ze zijn het voorwerp van uitbuiting, verwaarlozing, slecht onderwijs. Sinds de goedkeuring van het Verdrag inzake de rechten van het kind in 1989 heeft België altijd veel aandacht besteed aan de wereldwijde situatie van kinderen. Zij zijn immers de toekomst van onze samenleving.

- **Dat België absolute voorrang geeft aan de tenuitvoerlegging van het Verdrag inzake de rechten van het kind moge blijken uit de aanzienlijke toename van de algehele Belgische bijdrage aan de activiteiten van UNICEF, een organisatie die als kerntaak heeft de staten te helpen de eerbiediging van de recht van het kind en de bescherming van het kind te verzekeren.**
- **België zal ook zijn steun blijven verlenen aan het Internationaal Arbeidsbureau (ILO) dat strijd voert tegen kinderarbeid. Daarnaast zal het zich ook scharen achter een aantal andere initiatieven die zijn toegespitst op de eerbiediging van de rechten van het kind (zoals het Fast Track Initiative voor basisonderwijs).**

- **België zal de internationale aandacht blijven vestigen op de problematiek van de bescherming van kinderen in gewapende conflicten**

4.6. Gelijkheid van mannen en vrouwen, empowerment van vrouwen, seksuele en reproductieve rechten (MDG 3)

De gelijkheid van mannen en vrouwen is een fundamenteel mensenrecht. De bevordering van de gelijkheid van mannen en vrouwen en het empowerment van vrouwen is niet alleen een belangrijke doelstelling op zich (Doelstelling 3). Ze is eveneens van wezenlijk belang voor de verwezenlijking van de andere Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen: vermindering van de armoede en de voedselonzeekerheid alsmede van de sectorgebonden doelstellingen op het gebied van basisonderwijs voor iedereen, gezondheid voor iedereen en een duurzaam milieu. De gelijkheid van mannen en vrouwen is eveneens van wezenlijk belang om een duurzame impact te bewerkstelligen op de leefomstandigheden van mannen, vrouwen en kinderen. Pijnpunten zoals armoede en ongelijkheid tussen mannen en vrouwen kunnen niet worden aangepakt zonder 50% van de bevolking, die al te vaak het voorwerp is van uitsluiting en rechteloosheid, daar rechtstreeks bij te betrekken.

In het kader van zijn gendergelijkheidsbeleid is de aandacht van België toegespitst op vier actiegebieden: seksuele en reproductieve rechten, vrouwen, vrede en veiligheid, met inbegrip van de strijd tegen seksueel geweld, volwaardige participatie van vrouwen aan de landbouw- en plattelandsontwikkeling, en onderwijs voor meisjes en vrouwen.

- **België zal erop toezien dat de bevordering van de gelijkheid van mannen en vrouwen en van het empowerment van vrouwen opgenomen is in de doelstellingen van de multilaterale organisaties die het financiert en dat de genderdimensie op transversale wijze verwerkt is in hun beleidsmaatregelen, ontwikkelingsstrategieën en -acties. De genderdimensie moet ook worden meegewogen bij de beoordeling van de resultaten. .**
- **De Belgische bijdrage ter ondersteuning van de seksuele en reproductieve rechten zal worden opgevoerd.**
- **België zal de internationale aandacht blijven vestigen op de problematiek van seksueel geweld**

4.7. Gezondheid voor iedereen (MDG 4-6)

De vierde, vijfde en zesde millenniumdoelstellingen handelen over de moeder en kindersterfte en de grote epidemieën en hebben dus rechtstreeks betrekking op de gezondheid. Men mag echter niet vergeten dat ook het realiseren van de vijf andere doelstellingen een positieve invloed zal hebben op de

gezondheid. In omgekeerde richting beïnvloedt de staat van gezondheid ook de slaagkansen van de overige Millenniumdoelstellingen.

Volgens de beleidsnota over “recht op gezondheid en gezondheidszorg” zal België de gezondheidssystemen steunen om gelijkwaardigheid in toegang tot gezondheidszorg, recht op degelijke informatie en kwaliteit van de zorgen en bescherming van financieel risico bij ziekte te bevorderen. De geïntegreerde en algemeen toegankelijke gezondheidszorgsystemen nemen dan de reproductieve gezondheidszorg op zich en bestrijden de belangrijke epidemieën, zoals aids, tuberculose, malaria en andere, soms verwaarloosde, ziekten.

De multilaterale samenwerking kan, dank zij het mandaat op normatief vlak en het neutraal statuut van de multilaterale organisaties complementair en coherent ingeschakeld worden met de bilaterale en indirecte hulp. De multilaterale organisaties kunnen dan technische steun leveren voor het opmaken, het uitvoeren, het volgen en het evalueren van de strategische plannen. Dit is gunstig voor het harmoniseren van de hulp en is nog belangrijker indien de hulp, zoals aanbevolen in de Verklaring van Parijs, ook meer en meer onder vorm van budgetsteun gebeurt. De grootte van de internationale fondsen kan ook bijdragen tot de efficiëntie en de voorspelbaarheid van de hulp aan de partnerlanden.

Daarom zal België verder gaan op de ingeslagen weg:

- **In de mate van het mogelijke de bijdragen verhogen in de vorm van *core-funding* aan de organisaties die zich inzetten voor het versterken van de gezondheidssystemen, de reproductieve gezondheidszorg en die de belangrijkste epidemieën bestrijden.**
- **Binnen de raden van bestuur erop toezien dat de gesteunde organisaties afgestemd zijn op de nationale prioriteiten en uitgevoerd worden met de eigen systemen van de partnerlanden en in harmonie met de andere donoren en internationale organisaties.**
- **Het gebruik van nationale gezondheidsplannen promoten en de eigen verantwoordelijkheid en de inspraak van de civiele actoren en de gedecentraliseerde overheid bevorderen.**

4. 8. Een duurzaam milieu (MDG 7)

De uitdagingen op milieugebied zoals vastgelegd in Doelstelling 7, zijn de jongste jaren meer dan ooit actueel. De dreigingen, met name inzake klimaatverandering, gelden voor alle landen in het Noorden en het Zuiden, maar de landen in het Zuiden zijn uiteraard veel kwetsbaarder. Het verdwijnen van natuurlijke watervoorraden, de aantasting van de biodiversiteit, grotere droogte en verwoestijning die rechtstreekse gevolgen hebben voor de voedselzekerheid en de gezondheid kunnen niet langer worden

genegeerd. Wat de streefdatum 2015 betreft, lijkt het geen twijfel dat de achterstand met de dag groter wordt.

De multilaterale samenwerking van DGD beschikt over drie grote categorieën van instrumenten om een antwoord op deze uitdagingen vorm te geven: de financiële bijdragen tot de Milieufondsen en programma's, de deelname in de verdere uitwerking en tenuitvoerlegging van de milieuconventies en de steun aan het internationaal landbouwonderzoek

- **Het multilaterale beleid moet derhalve meer afgestemd zijn op de uitdagingen op milieugebied door te ijveren voor een coherente benadering ter zake van de organisaties. De ontwikkelingssamenwerking zal er onder meer op toezien dat de financieringen inzake de strijd tegen klimaatverandering op een lijn zijn met ons beleid ter versterking van de bestaande instellingen. Er wordt voorrang gegeven aan de financiering van het Wereldmilieufonds. Het UNEP, waarmee nauwer zal worden samengewerkt, zal een sturende rol vervullen ten gunste van de ontwikkelingslanden.**

4.9. Publieke en particuliere partnerschappen uitbouwen en versterken(MDG 8)

De politieke keuze die in 2000 werd gemaakt, was duidelijk: er moet meer worden geïnvesteerd in de menselijke ontwikkeling (armoedebestrijding, gezondheid, onderwijs). De Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen vormen derhalve een nieuw planetair mandaat ten gunste van de sociale ontwikkeling. Dit nieuwe mandaat dat deels aan het VN-systeem werd verleend, houdt voor alle donoren en begunstigde landen een nieuwe verbintenis in om een bijdrage te storten aan de middelen van organisaties die zich als doel hebben gesteld de Millenniumdoelstellingen uit te voeren en te verwezenlijken. Omdat dit Millenniummandaat wereldwijde consensus geniet, moet eveneens werk worden gemaakt van een betere spreiding van de financieringsinspanning. Niet alleen de traditionele donoren moeten worden aangesproken, maar ook nieuwe potentiële donoren zoals de groei landen en de landen uit het Zuiden (Zuid-Zuidsamenwerking). Het aantal gouvernementele donoren die geen lid zijn van het DAC neemt onmiskenbaar toe,²⁶ zij het nog in vrij geringe mate. Vanuit het oogpunt van de spreiding van de financieringsinspanning is het van fundamenteel belang het ontstaan aan te moedigen van particuliere stichtingen die investeren in menselijke ontwikkeling. Met 1,47 miljard dollar (2006) afkomstig van niet-gouvernementele donoren, krijgt een nieuwe dimensie van de multilaterale financiering geleidelijk vorm. Zulks zou niet mogelijk geweest zijn zonder de goedkeuring aan het begin van dit decennium van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen. Zij waren de drijvende kracht achter de politieke consensus over ontwikkeling en globalisering.

²⁶ Deze inspanning bedraagt 451 miljoen dollar op een totaal aan bijdragen aan de Verenigde Naties van 17 miljard in 2006.

- **De bevordering van een wereldwijde consensus over de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen maakt integraal deel uit van een multilateraal beleid dat ten doel heeft te investeren in menselijk ontwikkeling, door zich toe te rusten met de nodige middelen en door alle traditionele en opkomende donoren te mobiliseren voor de verwezenlijking van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen.**
- **De Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen zijn ook verbintenissen die de begunstigde landen zijn aangegaan om hun middelen te reserveren voor menselijke en sociale ontwikkeling. De multilaterale samenwerking behelst dus ook de aanmoediging van het ownership door de begunstigde landen van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen.**

4.10. Kwetsbare situaties

Een zesde van de wereldbevolking leeft in staten in kwetsbare situaties. Een derde van de achttien partnerlanden van België zijn kwetsbare staten. Dit zijn staten die niet de middelen en/of de politieke wil hebben om de veiligheid en de bescherming van de burgers te verzekeren, overheidszaken op doeltreffende wijze te beheren en de armoede van de bevolking te bestrijden. Deze staten hebben ook vaak te kampen met tal van ernstige problemen zoals een gebrek aan institutionele capaciteit, een falend bestuur, politieke instabiliteit en, in vele gevallen ook, met geweld of de pijnlijke gevolgen van conflicten in het verleden. Het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat de verwezenlijking van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen in soortgelijke staten een moeilijke opdracht is. Rekening houdend met de specifieke problemen waarmee staten in kwetsbare situaties te kampen hebben, kan er alleen maar iets worden ondernomen als er welbepaalde strategieën worden uitgestippeld, waarbij rekening wordt gehouden met het verband tussen het humanitaire aspect, het veiligheidsaspect en ontwikkeling.

De jongste jaren heeft het onderzoek naar de internationale hulpverlening in staten in kwetsbare en overgangssituaties na een conflict, het reeds bestaande conceptueel en institutioneel kader aanzienlijk uitgebreid. Er ontstonden nieuwe structuren op het niveau van de multilaterale verbintenissen zoals de vredesopbouwarchitectuur van de Verenigde Naties, en er werd invulling gegeven aan nieuwe begrippen zoals de beschermingsverantwoordelijkheid. Ook leidde het tot de bewustwording bij de donoren dat staten in een kwetsbare situatie op transversale en pangouvernementele wijze moeten worden benaderd. De verandering van de beginselen inzake hulpdoeltreffendheid in kwetsbare staten gaf eveneens aanleiding tot strengere eisen ten aanzien van de donoren, eisen waaraan ook België moet voldoen.

Wat kwetsbare staten en vredesopbouw betreft, kan de Belgische samenwerking bogen op een rijke ervaring, deskundigheid en erkenning, met name in Centraal-Afrika. Ons land heeft ook geholpen bij het vastleggen en de uitbouw van de vredesopbouwarchitectuur van de Verenigde Naties waarin het nog steeds het voortouw neemt door steun te verlenen aan de Commissie, het Fonds en het Ondersteuningsbureau van de vredesopbouwarchitectuur. Tot slot neemt de Belgische samenwerking op actieve wijze deel aan de activiteiten van het *International Network on Conflict and Fragility* (INCAF) van de OESO.

- **Staten die zich in een kwetsbare veiligheidssituatie bevinden, boeken onvoldoende vooruitgang (of doen het slechter) op het gebied van de MDGs. De multilaterale samenwerking met agentschappen die reeds actief zijn ter zake van crisispreventie en vredesopbouw, zal worden opgevoerd. De multilaterale samenwerking zal waken over de coherentie met nieuwe multilaterale mechanismen die onlangs in het leven werden geroepen (zoals de vredesopbouwarchitectuur en het *International Network on Conflict and Fragility* van de OESO) en zal ook rekening houden met de andere actoren die ter zake actief zijn.**

4.11. Prioriteit aan de minst ontwikkelde landen en aan Afrika

De minst ontwikkelde landen vormen de doelgroep waar de noden inzake ontwikkelingssamenwerking en de voordelen van speciale maatregelen van de internationale gemeenschap het grootst zijn. België zal blijven ijveren voor deze MOL-groep en in het multilaterale kader aandacht blijven vragen voor hun specifieke noden.

Het Afrikaanse continent dat reeds in 2000 in de Millenniumverklaring als een absolute prioriteit was vastgelegd, heeft moeite om vooruitgang te boeken op het gebied van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen. De Belgische samenwerking besteedt reeds 40% van zijn officiële ontwikkelingshulp aan het Afrikaanse continent, en zal dat ook in de toekomst blijven doen.

- **In de multilaterale discussies inzake allocatiemechanismen en prioriteitenstelling zal België de belangen van de minst-ontwikkelde landengroep blijven verdedigen en ook ijveren voor het behoud van specifieke voorkeursmaatregelen voor deze structureel zwakke groep ontwikkelingslanden.**
- **Via de multilaterale samenwerking blijft België de grootste aandacht besteden aan Afrika. In het verlengde hiervan zal België erop toezien dat ook de ontwikkelingsagentschappen van het VN-systeem deze politieke prioriteit omzetten in strategische acties ten gunste van de**

Afrikaanse ontwikkeling, meer bepaald in termen van capaciteitsopbouw, goed bestuur en bevordering van de landbouw- en plattelandsontwikkeling.

HOOFDSTUK V. DE MULTILATERALE HUMANITAIRE HULP

5.1. Situering

De drie traditionele pijlers van de humanitaire hulpverlening zijn de Rode Kruis-beweging, de humanitaire ngo's en de VN-organisaties. Het IASC (“*Inter Agency Standing Committee*”), waarin naast de VN-organisaties ook het Rode Kruis (ICRC/IFRC), ngo-koepels en de Wereldbank zitting hebben is het formele forum voor overleg en beleidsvorming.

De internationale humanitaire organisaties International Committee of the Red Cross (ICRC), Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), UN High Commissioner for Refugees (HCR), het Wereldvoedselprogramma (WFP) en UN Relief Works Agency (UNRWA) zijn partnerorganisaties van de Belgische multilaterale samenwerking. Zij spelen, binnen hun specifiek domein een vooraanstaande, zo niet onmisbare rol in het humanitaire landschap. Twee recente ontwikkelingen in de sector zijn van bijzonder belang: het *Good Humanitarian Donorship* initiatief en de humanitaire hervorming.

Good Humanitarian Donorship (GHD)

In juni 2003 nam ons land samen met andere donorlanden van humanitaire hulp en een aantal belangrijke humanitaire organisaties deel aan een ontmoeting in Stockholm waar maatregelen om samenwerking, coherentie en doeltreffendheid van de humanitaire hulp te verhogen werden besproken. Als gevolg van deze ontmoeting werden de principes voor goede praktijk in de humanitaire financiering en een uitvoeringsplan door de deelnemende donoren onderschreven.

De landen die de GHD-principes en het uitvoeringsplan goedkeurden, zijn het erover eens dat humanitaire actie geleid moet worden door de principes van menselijkheid, onpartijdigheid, neutraliteit en onafhankelijkheid. Essentieel komt dit erop neer dat humanitaire financiering toegekend zou moeten worden in verhouding met de behoeften. De donoren verklaarden ook bereid te zijn de VN-organisaties en ICRC meer financiering voor kerntaken (core funding), beter voorspelbare financiering en minder toegewezen (earmarked) fondsen ter beschikking te zullen stellen.

De GHD-principes werden nadien bekrachtigd door de leden van het OESO/DAC-comité (2005) en door de EU-lidstaten bij het aannemen van de Europese Consensus m.b.t. humanitaire hulp. Het GHD-initiatief moet vooral gezien worden als een permanente oefening van zelfverbetering van de donoren.

De hervorming van de humanitaire sector

De internationale respons na humanitaire crisissen is niet altijd voorspelbaar en komt niet steeds tijdig tegemoet aan de noden van de getroffen. De respons verschilt ook soms aanzienlijk van crisis tot crisis en in veel gevallen blijven sommige dwingende behoeften openstaan.

Op basis van deze bevindingen van de *Humanitarian Response Review* uit 2005, werd een drieledig programma voor humanitaire hervorming ontworpen dat erop gericht is de voorspelbaarheid, de snelheid en de efficiëntie van de humanitaire respons te verbeteren. Het programma bevat drie essentiële componenten:

- De versterking van de responscapaciteit (cluster benadering)
- De versterking van de coördinatie op het terrein
- Een beter voorspelbare financiering (Central Emergency Response Fund, CERF)

Naderhand werd hier een vierde component aan toegevoegd: het versterken van de samenwerkingsverbanden tussen de verschillende pijlers van het “systeem”, in het bijzonder de partnerschappen tussen de VN-organisaties en de “uitvoerende” ngo’s.

Europese Consensus

Begin 2008 werd de *European Consensus on Humanitarian Aid* aangenomen. Met de publicatie van de consensus nemen de lidstaten en de Commissie zich voor om, zonder afbreuk te doen aan de bestaande tradities en met respect voor ieders competenties, door betere coördinatie, overleg op het vlak van beleid en uitwisseling van ervaringen en beste praktijken, samen te werken om de gemeenschappelijke visie van de EU op humanitaire actie in derde landen te bevorderen. Alle lidstaten onderschrijven uitdrukkelijk de GHD-principes en erkennen de coördinerende rol van de VN-bureau voor de coördinatie van humanitaire aangelegenheden (OCHA).

- **België neemt actief deel aan de specifieke Raadswerkgroep rond humanitaire hulp en voedselhulp (COHAFA), die in januari 2009 werd opgestart.**

Operationele uitdagingen

De afgelopen jaren werd aanzienlijke vooruitgang geboekt op het vlak van de voorspelbaarheid en flexibiliteit van humanitaire financiering. Ook op het vlak van het niveau van de humanitaire financieringen tegenover de gedocumenteerde noden wordt vooruitgang geboekt. De humanitaire

organisaties worden echter meer en meer geconfronteerd met problemen van niet verlenen of belemmeren van de toegang tot slachtoffers van humanitaire rampen, inkrimping van de “humanitaire ruimte”, niet respecteren van het internationaal humanitair recht (i.e. de vier Conventies van Genève en de aanvullende protocollen) en aanslagen tegen humanitair personeel.

5.2. Beleidslijnen voor de Belgische Multilaterale Humanitaire Actie

Voorspelbare en flexibele bijdragen

Om de humanitaire partnerorganisaties van de Belgische multilaterale samenwerking toe te laten hun rol naar behoren te vervullen is het van groot belang dat zij voor een belangrijk deel van hun financiering kunnen rekenen op voorspelbare, niet toegewezen (*unearmarked*) fondsen. België kan hieraan enkel via de multilaterale samenwerking bijdragen.

- **Het is dus van belang dat de multilaterale bijdragen aan deze organisaties zo ongebonden en voorspelbaar mogelijk zijn en dat ons land ook adequate bijdragen voorziet in het kader van de Flexibele Humanitaire Fondsen, die eveneens via de multilaterale samenwerking worden gefinancierd.**

Adequaat niveau van de bijdragen aan Flexibele Humanitaire Fondsen

In het kader van de humanitaire hervorming werden zowel op globaal niveau, het Central Emergency Response Fund (CERF) als op landenniveau (*Common Humanitarian Funds*) gemeenschappelijke humanitaire fondsen in het leven geroepen om dringende prioritaire noden te lenigen en meer evenwicht te brengen in het globale landschap van de humanitaire hulp. De opvolgingsrapporten van deze fondsen en de evaluatie van het CERF na twee jaar activiteiten bewijzen de relevantie en efficiëntie van deze nieuwe instrumenten. Deze zijn op korte tijd uitgegroeid tot innovatieve en succesvolle instrumenten.

- **Een verhoging van het niveau van de bijdragen aan deze flexibele humanitaire fondsen is aan de orde.**

Ondersteuning van de coördinatie op het terrein

Zowel de humanitaire hervorming als het GHD-initiatief benadrukken de noodzaak meer aandacht te besteden aan coördinatie van acties op het terrein. Vooral het toekennen van meer bevoegdheden aan de Humanitaire Coördinatoren van de VN op het terrein zou een stap in de goede richting zijn, maar

botst op weerstanden. In verschillende landen werden ook lokale donor coördinatie groepen inzake *Good Humanitarian Donorship* opgericht. Deze zijn nuttig als forum voor donoroverleg op het vlak van financiering en identificatie van noden, en voor het vinden van een gemeenschappelijke stem van de donorgemeenschap.

- **Ons land zal in de bilaterale landen waar het desbetreffend over de nodige capaciteit beschikt actief meewerken aan het coördineren van de humanitaire acties**

Donor Support Groepen (DSG)

In het geval van ICRC (het Rode Kruis) en OCHA (het VN-Bureau voor de coördinatie van humanitaire aangelegenheden), twee organisaties die niet over formele bestuursorganen beschikken waarin de lidstaten zetelen, hebben de voornaamste geldschieters zich verenigd in een informele “Donor Support Group”, die functioneert als informeel overlegorgaan met de organisatie en als een klankbord van de donorgemeenschap. Ons land is lid van de ‘Donor Support Groups’ van ICRC en OCHA en moet deze groepen actief blijven opvolgen. Het is immers de enige manier om invloed uit te oefenen op het beleid van deze organisaties. Toch mag men niet blind zijn voor de beperkingen van de Donor Support Groepen: het gaat niet om structuren waar beslissingen worden genomen.

- **Ons land zal actief deelnemen aan de donor-supportgroepen van het Internationaal Comité van het Rode Kruis en van de Organisatie voor de Coördinatie van de Humanitaire Aangelegenheden**

Meer aandacht voor het VN-Commissariaat voor de Vluchtelingen (UNHCR)

Onder de humanitaire partnerorganisaties verdient UNHCR om verschillende redenen bijzondere aandacht:

- Het gaat niet enkel om de grootste organisatie, maar ook om een organisatie met een universeel mandaat die een belangrijke rol speelt en zal blijven spelen in de regio van de Afrikaanse grote meren.
- In het kader van de humanitaire hervorming en de invoering van het “cluster” systeem kreeg UNHCR een nieuwe rol toebedeeld in de steun aan ontheemden.
- De organisatie heeft ook een niet onbelangrijke stem in het debat rond het vluchtelingenbeleid.
- UNHCR heeft sinds het aantreden van A. Guterres als Hoge Commissaris belangrijke stappen ondernomen op het vlak van efficiëntie en behoorlijk bestuur.
- De mogelijkheid is reëel om de Belgische invloed in de organisatie op relatief korte termijn te verhogen.

- **Een verhoogde inspanning tegenover UNHCR is dus aan de orde, zowel voor wat betreft het niveau van de bijdragen als de institutionele opvolging van de organisatie.**

Pleitbezorging m.b.t. humanitaire toegang en Internationaal Humanitair Recht

Vrije en onbelemmerde toegang tot slachtoffers van humanitaire rampen, inkrimping van de ruimte waarbinnen de humanitaire organisaties moeten werken, schendingen van het Internationaal Humanitair Recht en ernstige problemen betreffende de veiligheid van humanitair personeel zijn, zoals gemeld, de belangrijkste operationele uitdagingen waarmee de humanitaire hulpverlening wordt geconfronteerd. Vooral op het vlak van het niet verlenen humanitaire toegang en schendingen van het internationaal humanitair recht schijnt een zekere gewenning zich te installeren. Dit is een zorgwekkende evolutie. Op het vlak van humanitaire toegang en respect voor de conventies van Genève kunnen geen uitzonderingen worden getolereerd.

- **Ons land zal zich inspannen om meer aandacht te vragen voor humanitaire toegang en voor de toepassing van het internationaal humanitair recht**

Aandacht voor preventieve maatregelen

België erkent het belang van een effectieve strategie voor de vermindering van het risico op (natuur)rampen. Deze ondermijnen immers de inspanningen van landen om zich te ontwikkelen. Investerings in het voorkomen van rampen, verhogen van de rampenparaatheid en beperken van de impact ervan zijn aanzienlijk goedkoper en meer efficiënt dan noodhulp en hulp voor herstel en wederopbouw achteraf.

In het verleden hebben preventieve maatregelen te weinig aandacht gekregen in de Belgische humanitaire hulp. Het overeengekomen internationale kader voor de inspanningen rond beperking van het risico op natuurrampen wordt gevormd door het Hyogo Actiekader, dat door België mede onderschreven werd.

- **België zal in het kader van haar humanitaire acties en financieringen meer aandacht schenken aan het ondersteunen van maatregelen om natuurrampen te voorkomen en hun impact te beperken.**

5.3. Naar een nieuwe humanitaire dynamiek

Eind 2009 werd de beslissing genomen om alle humanitaire kredieten op federaal niveau opnieuw onder te brengen binnen de begroting van ontwikkelingssamenwerking, onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Ontwikkelingssamenwerking. Dat was ook een aanbeveling van het ontwikkelingscomité van de OESO. Deze hergroepering biedt de mogelijkheid om de humanitaire interventies op een meer gestructureerde wijze in te bedden in de algemene samenwerkingsactiviteiten en op die wijze de overgang van noodhulp naar de structurele ontwikkelingssamenwerking te vergemakkelijken.

Er wordt gewerkt aan een nieuw koninklijk besluit inzake humanitaire hulpverlening, dat moet toelaten om de Belgische acties aan te passen aan de hedendaagse vereisten en noden.

HOOFDSTUK VI. EEN PROACTIEF MULTILATERAAL PERSONEELSBELEID

Door te opteren voor een proactiever Belgisch multilateraal personeelsbeleid binnen de multilaterale partnerorganisaties, streeft België ernaar effectief multilateralisme in zijn samenwerking met de ontwikkelingslanden te stimuleren, de aanwezigheid van Belgen in de beheersorganen van de organisaties en ook op het terrein te bevorderen. Het achterliggende idee is een cultuur van multilaterale actie te ontwikkelen en, met name, in partnerlanden netwerken van Belgische deskundigen op te zetten die voor de prioriteiten van de samenwerking kunnen worden aangewend. Dit proactiever Belgisch multilateraal personeelsbeleid heeft als doel de zichtbaarheid en "traceerbaarheid" van dat personeel binnen het multilaterale systeem te vergroten en de toegevoegde waarde van dat beleid op lange termijn systematisch te evalueren.

Het multilateraal personeelsbeleid krijgt vooral vorm door de rechtstreekse sponsoring van de tewerkstelling van Belgen bij multilaterale ontwikkelingsorganisaties.

Tot zover werden vooral Belgen gesponsord via het *Junior Professional Officers (JPO)*-programma van de Verenigde Naties. Ook in de toekomst zal het zwaartepunt hier blijven liggen. Het JPO-programma biedt de beste troeven om het Belgische multilaterale personeel op te waarderen op het niveau van de selectie en de opvolging. Dit beleid heeft ten doel de betrekkingen te onderkennen die het best aansluiten bij de prioriteiten van het multilaterale beleid en jonge Belgische professionals te selecteren die het meeste potentieel hebben voor een loopbaan in het VN-systeem. Conform het nieuwe beleid van institutionele opvolging, komen de Belgische jonge professionals ook in aanmerking voor een betrekking in de hoofdkantoren van de agentschappen, waar het lange-termijnbeleid wordt uitgestippeld. Wat het werk op het terrein betreft, zullen de jonge professionals uitsluitend naar de 18 partnerlanden worden uitgezonden. Wat de tewerkstelling van jonge professionals betreft, reserveert België 10% hiervan voor de financiering van kandidaten afkomstig uit de partnerlanden.

België zal ook blijven investeren in de steun voor en de financiering van VN-vrijwilligers. Het zal ook zijn steun verlenen aan de uitzending van jonge stagiaires-vrijwilligers die zodoende een eerste beroepservaring kunnen opdoen bij een VN-agentschap. Deze programma's dragen de waarden en het VN-ideaal uit naar het Belgische publiek.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal mogelijkheden onderzoeken om ook bij andere multilaterale organisaties dan de VN Belgen te sponsoren. Financiering van jonge ontwikkelingsexperts in het kader van het internationaal landbouwonderzoek (CGIAR) en van het Delegations-programma van de Europese Commissie behoort tot de mogelijkheden. Ook bij de Wereldbank is er onbenut

potentieel, via het *World Bank Young Professionals Program* (YPP), het *Young Professional Associates Program* (YPA), of via sponsoring van World Bank JPOs of World Bank interns.

Een gesterkt multilateraal personeelsbeleid heeft ook een intern luik. Binnen DGD groeit de nood aan expertise over de multilaterale hulparchitectuur, globaal ontwikkelingsbeleid, internationale onderhandelingen, en de evaluatie van de effectiviteit van een organisatie. Opleidingen en detacheringen kunnen hier een oplossing bieden.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Realiseert een multilateraal personeelbeleid door het sponsoren, via verschillende kanalen, van diverse profielen op strategische posten op het terrein en in de hoofdzetels van multilaterale organisaties.**
- **Selecteert de functiebeschrijvingen en de kandidaten op een objectieve en transparante wijze.**
- **Heeft in het eigen personeelsbeleid aandacht voor de noden en opportuniteiten van het multilateraal samenwerkingsbeleid.**

HOOFDSTUK VII. EEN GROTER DRAAGVLAK VOOR DE BELGISCHE MULTILATERALE ONTWIKKELINGSAMENWERKING

7.1. Situering en uitdagingen

Uit studies blijkt dat er een reëel sociaal en politiek draagvlak is voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Recente opiniepeilingen geven aan dat de Belgische bevolking internationale instellingen het meest geschikt vinden om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. Volgens de Eurobarometer van 2009 vinden 34 op 100 Belgen de VN het best geplaatst, gevolgd door de EU met 29. Slechts 4 op 100 vinden België het best geplaatst om de armoedeproblemen in de wereld aan te pakken. Eenzelfde trend komt naar voor uit de opiniepeiling die begin 2010 onder de Belgische bevolking werd uitgevoerd, waarbij de VN en de EU eveneens als meest geschikt werden bevonden, gevolgd door de nationale overheid en de ngo's.

De multilaterale samenwerking blijkt voor de Belgische bevolking dus het meest geschikte kanaal voor ontwikkelingssamenwerking te zijn, wat in tegenspraak lijkt met een aantal voor de hand liggende vaststellingen:

De vele troeven van de multilaterale samenwerking, in tegenstelling tot de minpunten, zijn onvoldoende gekend.

Wat België in multilateraal verband doet is telkens een deel van een groter geheel, waardoor nationale inspanningen weinig opvallen. De 'Belgische' multilaterale samenwerking loopt weinig in de kijker. Het promoten van nationale beleidsprioriteiten via de multilaterale samenwerking is geen evidentie. Dit vergt nauwe institutionele opvolging en strategische financiering.

De multilaterale samenwerking werkt met internationale partners, die veel minder aanwezig zijn en wege op het nationaal toneel dan de partners van de indirecte samenwerking (Belgische ngo's) of de bilaterale samenwerking (BTC - Belgische Technische Coöperatie).

Het is dan ook nodig en wenselijk om de Belgische bijdrage aan de multilaterale samenwerking te duiden om zo blijvende steun van beleidsmakers en het grote publiek te verzekeren. Bovendien is dit een democratische plicht tegenover de Belgische kiezer en belastingbetaler. Deze argumenten groeien aan belang gezien het vooropgestelde groeipad van de ontwikkelingssamenwerking ook een versterking in de komende jaren van de multilaterale samenwerking impliceert. Ten slotte vraagt de recente keuze voor meer niet-geoormerkte multilaterale financiering, waardoor België niet langer een nationaal etiket aan zijn bijdragen kan echten, om een nieuwe invulling van zichtbaarheid ten voordele van meer draagvlak.

7.2. Boodschappen waarmee de multilaterale samenwerking in de kijker wordt gezet

De Belgische multilaterale samenwerking zal beter communiceren over de resultaten van haar werk, op basis van volgende kernboodschappen:

- De meerwaarde van de multilaterale samenwerking. Aan de hand van de realisaties van de multilaterale samenwerking in het algemeen en de eigen multilaterale inspanningen in het bijzonder zullen de troeven en comparatieve voordelen van het multilateraal kanaal worden benadrukt.
- De Belgische ontwikkelingssamenwerking als ‘Good Multilateral Donor’: goede financieringspraktijken, steun voor hervormingen van het multilateraal systeem... (cfr. supra, hoofdstuk III).
- Nabijheid van de multilaterale samenwerking: multilaterale samenwerking komt soms dichtbij huis. Zo werken bijna 1700 Belgen bij internationale organisaties. Ook plaatsen multilaterale organisaties zeer veel bestellingen in België voor diensten of goederen die ze nodig hebben voor de uitvoering van hun projecten. Dit is vooral het geval voor de Verenigde Naties, in belangrijke mate voor de het Europees Ontwikkelingsfonds, en in mindere mate voor de Wereldbank. Er is veel potentieel om het Belgische bedrijfsleven, academici en het maatschappelijk middenveld rechtstreeks te betrekken bij multilaterale ontwikkelingsinspanningen.
- Het waarom van de samenwerking met haar multilaterale partnerorganisaties. Bepaalde multilaterale organisaties zijn partnerorganisaties van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, anderen dan weer niet. Het is van belang het publiek goed te informeren over het waarom van de samenwerking: waarom heeft een bepaalde organisatie een goed armoedebestrijdingbeleid, waarom is haar beleid efficiënt, welke meerwaarde levert een Belgische bijdrage, welke resultaten hoopt België te bereiken met de samenwerking, waarom wordt meer tijd en energie geïnvesteerd in evaluatie en monitoring dan in het uitkiezen van projecten, enz.

Te noteren dat betere communicatie een instrument is voor meer transparantie, wat dan weer ten voordele kan gaan van een coherent nationaal beleid (zie ook hierboven: ‘meer interne coherentie’).

7.3. De doelgroepen en kanalen waarlangs de communicatieactiviteiten lopen

Voornoemde boodschappen zullen als volgt worden gebracht:

- Een betere communicatie naar het Belgische publiek toe, voornamelijk via volgende kanalen: de website van DGD (www.dg-d.be), de websites van de multilaterale posten, publicaties, persberichten, de organisatie van lezingen (bv. bij het bezoek van een hoge VN-ambtenaar),

seminaries en conferenties. Organisaties van de civiele maatschappij (universiteiten, Vereniging voor de Verenigde Naties...) kunnen hierbij als partner optreden.

- Via een beroep op de multilaterale partnerorganisaties. DGD zal deze systematisch aanmoedigen om meer inspanningen te leveren om de Belgische bijdragen in de schijnwerpers te plaatsen, zowel op eigen initiatief (bv. in jaarrapporten, persberichten...) als bij een specifieke vraag van België, bv. naar aanleiding van een ministerieel bezoek aan een land. Multilaterale samenwerking kent een vaak vrij technische woordenschat. Daarom moeten de multilaterale organisaties aangemoedigd worden om hun technische materie in een voor het grote publiek begrijpelijke taal te formuleren. Donoren kunnen die meer toegankelijke informatie dan beter op maat van hun nationaal publiek snijden.
- Een verhoogd nationaal profiel op internationaal vlak en binnen de organisaties van de multilaterale instellingen. Dit gebeurt via nationale interventies ter aanvulling van gecoördineerde EU-standpunten in internationale fora. Er zullen ook inspanningen geleverd worden om goede praktijken van ons land te laten vermelden in officiële rapporten van multilaterale organisaties. Ook zullen de voornaamste strategiedocumenten van de multilaterale samenwerking vertaald worden naar het Engels. Verder zal ingepikt worden op de aanwezigheid in Brussel van diverse spelers van formaat op het internationale ontwikkelingsgebied, om over de nationale grenzen heen debatten te voeren over multilaterale kwesties. Dergelijke informatie-uitwisseling is bovendien een stap in de richting van betere coördinatie tussen donoren.
- Het beter betrekken van de civiele maatschappij, het bedrijfsleven en geïnteresseerde overheidsdiensten bij het multilaterale beleid. Dit zal gebeuren ter gelegenheid van belangrijke internationale conferenties of overlegmomenten met de partnerorganisaties. Het tijdelijk tewerkstellen in de multilaterale DGD-diensten van stagiaires, en mogelijk ook ambtenaren van andere administraties belast met ontwikkelingsdossiers, is een bijkomende piste die zal worden verkend.
- Inspanningen voor rekenschap naar het Parlement toe. De Belgische ontwikkelingssamenwerking staat ter beschikking voor regelmatige kwalitatieve rapportering aan het Parlement over het multilaterale beleid.
- Om de multilaterale partnerorganisaties een betere nationale verankering te geven zullen nauwere contacten worden onderhouden met hun vertegenwoordigingen in Brussel. DGD is bereid als facilitator op te treden voor contacten tussen die vertegenwoordigingen enerzijds en overheidsdiensten, beleidsmakers en de civiele maatschappij in ons land anderzijds.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- **Streeft naar een groter politiek en maatschappelijk draagvlak van de multilaterale samenwerking door betere communicatie over haar ontwikkelingsresultaten via diverse kanalen op basis van gerichte, overtuigende boodschappen.**

CONCLUSIE EN KRACHTLIJNEN VOOR HET BELEID IN DE NABIJE TOEKOMST

De multilaterale ontwikkelingssamenwerking zal ook in de nabije toekomst een zeer belangrijk gedeelte van het Belgisch ontwikkelingsbeleid blijven vertegenwoordigen. België kiest ervoor om die multilaterale samenwerking proactief en dynamisch aan te wenden ten gunste van de ontwikkelingslanden en de doelstellingen die op internationaal vlak werden afgesproken (Millenniumdoelstellingen, Agenda van Parijs en Accra...).

De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal bijgevolg actief deelnemen aan de multilaterale beleids- en beslissingsorganen, met sterke nadruk op de Europese besluitvorming. Daarbij zal vooral aandacht worden besteed aan het versterken van de kernmandaten van de betrokken instellingen en het terugdringen van dubbel gebruik en sluipende mandaatuitbreiding.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal ook een actieve beleidsdialoog blijven voeren met elk van de 21 partnerorganisaties. Daarbij wordt gestreefd naar een holistische benadering waarbij alle betrokken en geïnteresseerde Belgische partijen een rol kunnen spelen.

Op budgettair en financieel vlak wordt gestreefd naar een geleidelijke realisatie van de 1,55%-norm bij elk van de 21 partnerorganisaties. Het full core beleid impliceert een omschakeling van de opvolging naar de meer strategische en institutionele aspecten van het beleid van de partnerorganisaties.

Op beheersmatig vlak zal de aandacht vooral toegespitst worden op de verbetering van het resultaatgericht werken van de multilaterale partners en het versterken van de kwaliteitsbewaking en evaluatiesystemen. Daarbij zal zoveel mogelijk gewerkt worden in multidonorverband.

Op inhoudelijk vlak blijven het terugdringen van de armoede en de realisatie van de Millenniumdoelstellingen richtinggevend. Er zal niettemin ook veel aandacht worden besteed aan de moeilijkere aspecten van 'behoorlijk bestuur', de bevordering van democratie en het respect voor de mensenrechten.

De band tussen ontwikkeling en klimaatverandering zal in de nabije toekomst prominent op de internationale agenda staan. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal op dit vlak streven naar een versterking van de bestaande multilaterale structuren en instellingen eerder dan naar het oprichten van nieuwe verticale fondsen.

BIJLAGE 1 - PARTNERORGANISATIES VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING.

1. UNDP - UN Development Programme
2. UNFPA - UN Population Fund
3. UNICEF - UN Children's Fund
4. UNIFEM - UN Development Fund for Women
5. UNCDF - UN Capital Development Fund
6. UNAIDS - UN Joint Programme on HIV, AIDS
7. OCHA - Office for Coordination of Humanitarian Affairs
8. UNHCR - UN High Commissioner for Refugees
9. ICRC - International Committee on the Red Cross
10. WFP - World Food Program
11. UNRWA - UN Relief and Works Agency
12. UNEP - UN Environment Programme
13. OHCHR - UN Office of the High Commissioner for Human Rights
14. IOM - International Organisation for Migration
15. FAO - Food and Agriculture Organisation
16. WHO - World Health Organisation
17. ILO - International Labour Organisation
18. UNESCO - UN Educational Scientific and Cultural Organization
19. GFAMT - Global Fund to Fight Aids, Malaria and Tuberculosis
20. CGIAR - Consultative Group on International Agricultural Research
21. WB - World Bank

BIJLAGE 2 – ODA-BIJDRAGEN VAN DGD AAN DE MULTILATERALE ORGANISATIES VAN 2007 TOT 2009 OP BASIS VAN HUN POSITIE BINNEN HET SYSTEEM VAN DE VERENIGDE NATIES

Uitvoerende instanties	2007	2008	2009
I. Europese programma's (D4.2)	104.886.763	133.661.913	135.050.109
ECDPM MAASTRICHT	26.750	101.907	6.100
EIB - Europese Investeringsbank	8.820.013	10.408.006	5.684.009
EOF - Europees Ontwikkelingsfonds	96.040.000	123.152.000	129.360.000
II. VN, gespecialiseerde instellingen, en aanverwante programma's	120.441.571	138.094.160	193.805.610
A. Verenigde Naties	66.247.717	86.889.785	119.632.339
UNCDF - UN Fund for Capital Development	3.918.401	4.350.167	4.430.089
UNFPA - UN Population Fund	5.118.247	3.646.502	4.665.306
UN Habitat	657.940	152.702	0
UNHCR - UN High Commissioner for Refugees	4.179.130	6.147.755	10.040.364
OCHA - Office for the Coordination of Humanitarian Affairs	3.300.000	3.156.022	6.207.508
OHCHR - Office of the High Commissioner for Human Rights	750.000	750.000	836.416
UNDP - UN Development Programme	21.158.042	25.212.234	27.080.185
UNEP - UN Environment Programme	2.212.059	2.494.930	4.126.977
UNV - UN Volunteers Programme	1.348.476	1.601.078	1.874.361
UNICEF - United Nations Children's Fund	8.743.276	5.969.691	22.320.718
UNIFEM - UN Development Fund for Women	695.035	1.348.378	1.385.032
UNRWA - UN Relief Work Agency	2.068.000	5.231.975	3.326.452
WFP - World Food Programme	7.253.654	20.282.849	26.881.265
UNAIDS - Joint United Nations Programme on HIV/AIDS	4.719.598	5.346.181	5.803.943
TPIR - Tribunal Pénal International pour le Rwanda	0	0	0
MONUC	125.860	1.199.320	653.723
B. Gespecialiseerde agentschappen	35.558.659	32.394.362	41.854.700
UNESCO	1.334.069	1.384.818	1.255.893
FAO - Food & Agricultural Organisation	13.215.513	10.504.076	12.517.110
IFAD - International Fund for Agricultural Development	7.154.658	5.562.313	11.539.533
WHO - World Health Organisation	6.282.916	7.174.350	9.959.459
UNIDO - UN Organisation for Industrial Organisation	1.100.943	1.069.383	1.162.758
ILO - International Labour Organisation	2.754.068	3.737.391	3.388.112
IOM - International Organisation for Migration	3.716.492	2.962.031	2.031.834
C. Aanverwante programma's	18.635.195	18.810.013	32.318.572
CGIAR - Consultative Group for International Agricultural Research	6.057.940	6.235.315	8.458.923
PM - Protocol van Montreal	1.439.356	1.439.356	1.172.004
GEF - Global Environment Fund	11.083.200	11.083.204	22.606.400
UNFCCC - UN Framework Convention on Climate Change	54.699	52.138	81.245
III. (Andere) multilaterale organisaties	14.995.004	14.419.996	24.705.000
GFATM - Global Fund for Aids, Tuberculosis & Malaria	12.050.000	12.400.000	16.600.000
OESO - OECD	945.004	1.019.996	1.105.000
MRC - Mekong River Commission	1.000.000	1.000.000	2.000.000
ICRC - International Committee of the Red Cross	0	0	5.000.000
OVSE Organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa	1.000.000	0	0
IV. Wereldbank, regionale ontwikkelingsbanken en IMF	120.098.910	226.855.064	169.549.255
AfDB - Afrikaanse Ontwikkelingsbank	23.374.215	25.257.929	26.443.874
AsDB - Aziatische Ontwikkelingsbank	4.158.216	4.996.353	19.791.381
IADB - Interamerikaanse Ontwikkelingsbank	142.483	0	0
BOAD - West-Afrikaanse Ontwikkelingsbank	863.996	864.000	2.864.000
IMF Poverty Reduction and Growth Facility	1.000.000	1.000.000	1.000.000
World Bank Group	90.560.000	194.736.782	119.450.000
V. Varia	2.606.450	1.581.921	3.034.949
Niet nader bepaalde internationale instellingen + Niet nader bepaald	1.010.793	381.921	1.622.233
VN ANDERE: JPOs aangesteld bij PBSO en CAAC	0	0	212.716
International Partnership for Microbicides (IPM)	1.000.000	1.000.000	1.000.000
ITC International Trypanotolerance Center	193.991	200.000	200.000
UNODC - UN Office on drugs and crime - NUODC/PNUCID	401.666	0	0
TOTAAL van de DGCD voor de multilaterale organisaties	363.028.698	514.613.054	526.144.923

BIJLAGE 3 - LIJST VAN AFKORTINGEN.

ACS	Landen van Afrika, de Caraïben en de Stille Oceaan (EU)
EPO	Economische Partnerschapsovereenkomsten
BOF	Belgisch Overlevingsfonds
BTC	Belgische Technische Coöperatie
CERF	Central Emergency Response Fund
CODEV	Groep Ontwikkelingssamenwerking
CGIAR	Consultative Group on International Agricultural Research
CHF	Common Humanitarian Funds
COHAFA	Committee for Humanitarian Aid and Food Aid
DAC	Development Assistance Committee (OESO)
DGD	Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking
DSG	Donor Support Group
EC	Europese Commissie
ECOSOC	Economic and Social Council
EIB	European Investment Bank
EOF	Europees Ontwikkelingsfonds
FAO	Food and Agriculture Organization
FOD	Federal Overheidsdienst
GFATM	Global Fund to fight AIDS, Tuberculosis and Malaria
GHD	Good Humanitarian Donorship
HIPC	Highly Indebted Poor Countries Debt-Initiative
IASC	Inter Agency Standing Committee
ICRC	International Committee of the Red Cross
IDA	Internationale Ontwikkelingsassociatie
IFI	Internationale Financiële Instellingen
ILO	International Labour Organization
IMF	Internationaal Monetair Fonds
IOM	International Organization for Migration
IPM	Internationaal Partnerschap voor Microbicides
JPO	Junior Professional Officers
MDG	Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen
MDRI	Multilateral Debt Relief Initiative
MOPAN	Multilateral Organization Performance Assessment Network
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Aid
ODA	Officiële ontwikkelingshulp

OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OHCHR	Office of the High Commissioner for Human Rights
EU	Europese Unie
UNAIDS	United Nations Joint Programme on HIV/AIDS
UNCDF	United Nations Capital Development Fund
UNDP	United Nations Development Programme
UNEP	United Nations Environment Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNFPA	United Nations Population Fund
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNIFEM	United Nations Development Fund for Women
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
VN	Verenigde Naties
WB	World Bank
WFP	World Food Programme
WHO	World Health Organization
WTO	World Trade Organization
YPA	World Bank Young Professional Associates Program
YPP	World Bank Young Professionals Program

Bijlage 4 – Multilaterale partnerorganisaties: coherentie met beleidsprioriteiten.

<u>Selectie multilaterale partnerorganisaties - coherentie met beleidsprioriteiten</u>																					
Organisatie	UNDP	UNFPA	UNICEF	UNIFEM	UNCDF	UNHCR	UNEP	OHCHR	OCHA	UNRWA	UNAIDS	WFP	FAO	WHO	ILO	UNESCO	CGIAR	OIM	GFATM	ICRC	WB
Thema																					
MDG 1 (armoede en honger)	X					X			X	X		X	X				X				X
MDG 2 (onderwijs)			X													X					X
MDG 3 (gelijkheid vrouwen)				X																	
MDG 4 (kindersterfte)			X								X			X					X		
MDG 5 (moedersterfte)		X	X						X		X			X					X		
MDG 6 (Aids, malaria e. a.)			X						X		X			X					X		
MDG 7 (duurzaam leefmilieu)	X						X														X
MDG 8 (partenariaat)	X				X										X		X	X			X
Rechtenbenadering		X	X	X		X		X							X						X
Kinderrechten			X													X					
Fragiele staten	X		X			X			X	X		X								X	
Voedselzekerheid			X									X	X				X				X
Gezondheid		X	X								X			X							X
Goed bestuur	X				X										X						X

KONINKRIJK BELGIË
Federale Overheidsdienst
**Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking**

